TÜRKİYE'NİN GELECEĞİNDE

OSMANLI VİZYONU

Onlar ki yeryüzünde kendilerini yerleştirir iktidar sahibi kılarsak, dosdoğru namazı kılarlar, zekatı verirler, marufu emrederler, münkerden sakındırırlar.
Bütün işlerin sonu Allah'a aittir.
(Hac Suresi, 41)

HARUN YAHYA

Ağustos 2003

Baskı:Nesil Matbaacılık - İstanbul
(0212) 5513225

İ Ç İ N D E K İ L E R

Yazar Hakkında

Harun Yahya müstear ismini kullanan yazar, 1956 yılında Ankara'da doğdu. İlk, orta ve lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Daha sonra İstanbul Mimar Sinan Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi'nde ve İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümü'nde öğrenim gördü. 1980'li yıllardan bu yana, imani, bilimsel ve siyasi konularda pek çok eser hazırladı. Bunların yanı sıra, yazarın evrimcilerin sahtekarlıklarını, iddialarının geçersizliğini ve Darwinizm'in kanlı ideolojilerle olan karanlık bağlantılarını ortaya koyan çok önemli eserleri bulunmaktadır.

Yazarın müstear ismi, inkarcı düşünceye karşı mücadele eden iki peygamberin hatıralarına hürmeten, isimlerini yad etmek için Harun ve Yahya isimlerinden oluşturulmuştur. Yazar tarafından kitapların kapağında Resulullah'ın mührünün kullanılmış olmasının sembolik anlamı ise, kitapların içeriği ile ilgilidir. Bu mühür, Kuran-ı Kerim'in Allah'ın son Kitab'ı ve son sözü, Peygamberimiz (sav)'in de hatem-ül enbiya olmasını remzetmektedir. Yazar da, yayınladığı tüm çalışmalarında, Kuran'ı ve Resulullah'ın sünnetini kendine rehber edinmiştir. Bu suretle, inkarcı düşünce sistemlerinin tüm temel iddialarını tek tek çürütmeyi ve dine karşı yöneltilen itirazları tam olarak susturacak "son söz"ü söylemeyi hedeflemektedir. Çok büyük bir hikmet ve kemal sahibi olan Resulullah'ın mührü, bu son sözü söyleme niyetinin bir duası olarak kullanılmıştır.

Yazarın tüm çalışmalarındaki ortak hedef, Kuran'ın tebliğini dünyaya ulaştırmak, böylelikle insanları Allah'ın varlığı, birliği ve ahiret gibi temel imani konular üzerinde düşünmeye sevk etmek ve inkarcı sistemlerin çürük temellerini ve sapkın uygulamalarını gözler önüne sermektir.

Nitekim Harun Yahya'nın eserleri Hindistan'dan Amerika'ya, İngiltere'den Endonezya'ya, Polonya'dan Bosna Hersek'e, İspanya'dan Brezilya'ya, Malezya'dan İtalya'ya, Fransa'dan Bulgaristan'a ve Rusya'ya kadar dünyanın daha pek çok ülkesinde beğeniyle okunmaktadır. İngilizce, Fransızca, Almanca, İtalyanca, İspanyolca, Portekizce, Urduca, Arapça, Arnavutça, Rusça, Boşnakça, Uygurca, Endonezyaca, Malayca, Bengoli, Sırpça, Bulgarca, Çince, Kishwahili (Tanzanya'da kullanılıyor), Hausa (Afrika'da yaygın olarak kullanılıyor), Dhivelhi (Mauritus'ta kullanılıyor), Danimarkaca ve İsveççe gibi pek çok dile çevrilen eserler, yurt dışında geniş bir okuyucu kitlesi tarafından takip edilmektedir.

Dünyanın dört bir yanında olağanüstü takdir toplayan bu eserler pek çok insanın iman etmesine, pek çoğunun da imanında derinleşmesine vesile olmaktadır. Kitapları okuyan, inceleyen her kişi, bu eserlerdeki hikmetli, özlü, kolay anlaşılır ve samimi üslubun, akılcı ve ilmi yaklaşımın farkına varmaktadır. Bu eserler süratli etki etme, kesin netice verme, itiraz edilemezlik, çürütülemezlik özellikleri taşımaktadır. Bu eserleri okuyan ve üzerinde ciddi biçimde düşünen insanların, artık materyalist felsefeyi, ateizmi

ve diğer sapkın görüş ve felsefelerin hiçbirini samimi olarak savunabilmeleri mümkün değildir. Bundan sonra savunsalar da ancak duygusal bir inatla savunacaklardır, çünkü fikri dayanakları çürütülmüştür. Çağımızdaki tüm inkarcı akımlar, Harun Yahya külliyatı karşısında fikren mağlup olmuşlardır.

Kuşkusuz bu özellikler, Kuran'ın hikmet ve anlatım çarpıcılığından kaynaklanmaktadır. Yazarın kendisi bu eserlerden dolayı bir övünme içinde değildir, yalnızca Allah'ın hidayetine vesile olmaya niyet etmiştir. Ayrıca bu eserlerin basımında ve yayınlanmasında herhangi bir maddi kazanç hedeflenmemektedir.

Bu gerçekler göz önünde bulundurulduğunda, insanların görmediklerini görmelerini sağlayan, hidayetlerine vesile olan bu eserlerin okunmasını teşvik etmenin de, çok önemli bir hizmet olduğu ortaya çıkmaktadır.

Bu değerli eserleri tanıtmak yerine, insanların zihinlerini bulandıran, fikri karmaşa meydana getiren, kuşku ve tereddütleri dağıtmada, imanı kurtarmada güçlü ve keskin bir etkisi olmadığı genel tecrübe ile sabit olan kitapları yaymak ise, emek ve zaman kaybına neden olacaktır. İmanı kurtarma amacından ziyade, yazarının edebi gücünü vurgulamaya yönelik eserlerde bu etkinin elde edilemeyeceği açıktır. Bu konuda kuşkusu olanlar varsa, Harun Yahya'nın eserlerinin tek amacının dinsizliği çürütmek ve Kuran ahlakını yaymak olduğunu, bu hizmetteki etki, başarı ve samimiyetin açıkça görüldüğünü okuyucuların genel kanaatinden anlayabilirler.

Bilinmelidir ki, dünya üzerindeki zulüm ve karmaşaların, Müslümanların çektikleri eziyetlerin temel sebebi dinsizliğin fikri hakimiyetidir. Bunlardan kurtulmanın yolu ise, dinsizliğin fikren mağlup edilmesi, iman hakikatlerinin ortaya konması ve Kuran ahlakının, insanların kavrayıp yaşayabilecekleri şekilde anlatılmasıdır. Dünyanın günden güne daha fazla içine çekilmek istendiği zulüm, fesat ve kargaşa ortamı dikkate alındığında bu hizmetin elden geldiğince hızlı ve etkili bir biçimde yapılması gerektiği açıktır. Aksi halde çok geç kalınabilir.

Bu önemli hizmette öncü rolü üstlenmiş olan Harun Yahya külliyatı, Allah'ın izniyle, 21. yüzyılda dünya insanlarını Kuran'da tarif edilen huzur ve barışa, doğruluk ve adalete, güzellik ve mutluluğa taşımaya bir vesile olacaktır.

Okuyucuya

• Çalışmalarımızda evrim teorisinin çöküşüne özel bir yer ayrılmasının nedeni, bu teorinin her türlü din aleyhtarı felsefenin temelini oluşturmasıdır. Yaratılışı ve dolayısıyla Allah'ın varlığını inkar eden Darwinizm, 140 yıldır pek çok insanın imanını kaybetmesine ya da kuşkuya düşmesine neden olmuştur. Dolayısıyla bu teorinin bir aldatmaca olduğunu gözler önüne sermek çok önemli bir imani görevdir. Bu önemli hizmetin tüm insanlarımıza ulaştırılabilmesi ise zorunludur.

• Belirtilmesi gereken bir diğer husus, bu kitapların içeriği ile ilgilidir. Yazarın tüm kitaplarında imani konular, Kuran ayetleri doğrultusunda anlatılmakta, insanlar Allah'ın ayetlerini öğrenmeye ve yaşamaya davet edilmektedir. Allah'ın ayetleri ile ilgili tüm konular, okuyanın aklında hiçbir şüphe veya soru işareti bırakmayacak şekilde açıklanmaktadır.

Bu anlatım sırasında kullanılan samimi, sade ve akıcı üslup ise kitapların yediden yetmişe herkes tarafından rahatça anlaşılmasını sağlamaktadır. Bu etkili ve yalın anlatım sayesinde, kitaplar "bir solukta okunan kitaplar" deyimine tam olarak uymaktadır. Dini reddetme konusunda kesin bir tavır sergileyen insanlar dahi, bu kitaplarda anlatılan gerçeklerden etkilenmekte ve anlatılanların doğruluğunu inkar edememektedirler.

• Bu kitap ve yazarın diğer eserleri, okuyucular tarafından bizzat okunabileceği gibi, karşılıklı bir sohbet ortamı şeklinde de okunabilir. Bu kitaplardan istifade etmek isteyen bir grup okuyucunun kitapları birarada okumaları, konuyla ilgili kendi tefekkür ve tecrübelerini de birbirlerine aktarmaları açısından yararlı olacaktır.

• Bunun yanında, sadece Allah rızası için yazılmış olan bu kitapların tanınmasına ve okunmasına katkıda bulunmak da büyük bir hizmet olacaktır. Çünkü yazarın tüm kitaplarında ispat ve ikna edici yön son derece güçlüdür. Bu sebeple dini anlatmak isteyenler için en etkili yöntem, bu kitapların diğer insanlar tarafından da okunmasının teşvik edilmesidir.

• Kitapların arkasına yazarın diğer eserlerinin tanıtımlarının eklenmesinin ise önemli sebepleri vardır. Bu sayede kitabı eline alan kişi, yukarıda söz ettiğimiz özellikleri taşıyan ve okumaktan hoşlandığını umduğumuz bu kitapla aynı vasıflara sahip daha birçok eser olduğunu görecektir. İmani ve siyasi konularda yararlanabileceği zengin bir kaynak birikiminin bulunduğuna şahit olacaktır.

• Bu eserlerde, diğer bazı eserlerde görülen, yazarın şahsi kanaatlerine, şüpheli kaynaklara dayalı izahlara, mukaddesata karşı gereken adaba ve saygıya dikkat edilmeyen üsluplara, burkuntu veren ümitsiz, şüpheci ve ye'se sürükleyen anlatımlara rastlayamazsınız.

ÖNSÖZ

Tarih Türklerden çok şey öğrendi. Onların elinden çıkma öyle eserler var ki, medeniyet için birer süs teşkil etmektedir[1]...

Türk Milleti'nin tarih boyunca kurduğu devletlerin sayısının 180'i bulduğu kabul edilir. Hatta pek çok tarihçi, araştırmalar derinleştirildikçe bu sayının daha da artabileceğini belirtmektedir. Bu devletlerden 16 tanesi ise dünya tarihinde etkili rol oynamış, çok güçlü devletlerdir.[2] Prof. Dr. Kemal Tahir'in 1966 yılında söylediği gibi: *"Türk Milleti'nin bütün tarih boyunca bayraksız ve devletsiz kalmaması rastgele ve boşuna değildir. Onun çekirdeğindeki dinamizm, ona devlet kurma yatkınlığı getirmiş... Devlet kurmak başka bir şeydir, devleti yönetmek başka bir şeydir. Türk Milleti tarih boyunca devleti hem kurmada, hem yönetmede ustalık göstermiştir."*[3]

Türk Milleti her biri diğerinden güçlü olan bu 16 devletle ve bu devletlerin yönetiminde gösterdiği üstün kabiliyetle tüm dünya milletlerine tarih boyunca örnek olmuştur. Bunun en önemli nedenlerinden biri ise hakimiyeti altında yaşayan farklı etnik kökene mensup toplulukları, her birinin dil ve din farklılıklarına saygı göstererek, barış, huzur ve güvenlik içerisinde, asırlar boyunca birarada yaşatma becerisini göstermesidir. Aynı topraklar üzerinde hakimiyet kuran farklı devletler ise bu başarıyı sağlayamamış, söz konusu topraklarda bu kadar uzun süreli hakimiyetler yaşanmamıştır.

Selçuklu ve Osmanlı devletleri başta olmak üzere, Türk Milleti'ni bu coğrafyayla bütünleştiren ve güçlü kılan unsurları sadece askeri güçle açıklamak mümkün değildir. Anadolu'yu fetheden, Adriyatik'ten Çin Seddi'ne kadar dünyanın en karışık ve en hassas bölgesini asırlar boyunca hakimiyeti altında tutan güç, Türk Milleti'nin özünde var olan ve Türklerin İslam'ı kabul etmesiyle birlikte asıl kimliğini bulan ahlak anlayışıdır.

Kuran'da emredilen bu ahlakın başlıca özellikleri, dürüstlük ve mertlik, zulümden ve haksızlıktan uzak durmak, adaleti her zaman ayakta tutmak, hoşgörüden ve uzlaşmadan yana olmaktır. Bu özellikler nedeniyledir ki kendilerine tabi olan halklar da her zaman Müslüman Türklerin yönetiminden razı olmuş, hatta çoğu zaman kendi istekleriyle onların yönetimleri altına girmişlerdir. En kamil anlamda Osmanlı İmparatorluğu'nda tezahür eden bu adaletli yönetim sayesinde tüm Balkanlar'ı, Kafkasya'yı ve Ortadoğu'yu kapsayan coğrafyada, üç dine ve muhtelif mezheplere mensup, dilleri, kültürleri, ırkları birbirlerinden tamamen farklı milyonlarca insan asırlar boyunca hiçbir zulme maruz kalmadan huzur içinde yaşamışlardır.

Ancak günümüzde aynı topraklar üzerinde acı, gözyaşı, zulüm ve savaş bir türlü sona ermemektedir. Balkanlar, Ortadoğu ve Kafkaslar'dan oluşan ve Türkiye'nin tam merkezinde yer aldığı "Osmanlı Coğrafyası" halen çok hareketli ve karışık bir yapıya sahiptir. Osmanlı Devleti'nin siyasi olarak varlığının ortadan kalkmasının ardından bu bölgede oluşan boşluk henüz doldurulamamış ve gerçek anlamda bir güven ortamı

sağlanamamıştır. Bu durum aynı topraklarda asırlar boyunca örnek bir "birlikte yaşama modeli" uygulayan Müslüman Türk Milleti'ne dikkati çekmektedir. Ve bu modelin günümüzde ve gelecekte de sadece Müslüman Türk Milleti tarafından gerçekleştirilebileceği gerçeğini ortaya koymaktadır. Nitekim son yıllarda pek çok devlet adamı ve siyaset bilimci, başta Osmanlı Devleti olmak üzere, Türk devletlerinin başarıyla yürütmüş olduğu adil yönetim sistemini incelemektedir. Bu incelemelerdeki amaç ise, Türklerin gerçekleştirdiği sistemi temel alan, yeni bir yönetim modeli oluşturmaktır.

İşte bu kitaptaki amacımız da, 1900'lü yılların başından bu yana savaşların ve çatışmaların bitmediği Ortadoğu'ya, Balkanlar'a ve Kafkasya'ya kalıcı barışın getirilebilmesinin, ancak bu tarihi mirasın varisi olan Türkiye'nin liderliğinde mümkün olabileceğini göstermektir. Türkiye'nin liderliğinde oluşturulacak bir birlik, hem çatışmaların sonu olup bölgeye kalıcı barışı getirecek, hem de tüm bölge ülkelerinin güçlü bir ekonomik işbirliği içerisine girmeleriyle tüm halkların yaşam kalitesini yükseltecektir.

Bu bölgede yaşayan devletlerin askeri, siyasi ve ekonomik açıdan en güçlü olabilecekleri model, birbirleriyle çatışmak yerine güçlerini birleştirmeleriyle oluşacak bir modeldir. Ortak bir dış politika bu devletleri dünya siyasetinde büyük bir güç haline getirecektir. Dolayısıyla 21. yüzyıla adım attığımız bugünlerde de Türkiye'nin geleceğe dair misyonu, tarihteki Türk devletlerinin büyüklüğüne ve şanına yakışır nitelikte olmalıdır. Üstelik bu misyon tarihte olduğu gibi bugün de Türk Milleti'ni zirveye taşıyacak, hak ettiği lider devletler arasına dahil edebilecek bir misyon olmalıdır. Dünya tarihinin en güçlü devletlerini kurmuş, tüm Akdeniz ve Ortadoğu coğrafyasına nizam vermiş olan Türk Milleti'nin aramış olduğu çözüm ve çıkış yolları, kendi tarihinde mevcuttur.

SAHİP OLDUĞUMUZ MİRAS

"Türkler bir ırk ve millet olmak haysiyetiyle yeryüzünün en şerefli insanlarıdır. Karakterleri pek asil ve yücedir... Asaletleri alınlarında ve amellerinde yazılıdır... Onların yurdu efendiler diyarıdır,

kahramanlar, şehitler ülkesidir. "

Fransız şair Lamartine

Siyaset tarihi ile biraz olsun ilgili olan herkesin çok iyi bildiği bir gerçek vardır: Tarihinden kopan ve kimliğini yitiren milletler, asla güçlü ve kalıcı bir devlet kuramazlar. Geçmişini iyi bilen, yapılan hatalardan ders alıp başarılı uygulamaları kendisine örnek edinen, kısaca tarihine sahip çıkan milletler dünya tarihinde her zaman etkin rol oynamışlardır. Tarihini kabul etmeyen, tarihinden kaçan milletlerin ise geleceği olamaz.

Türk Milleti'nin dünya tarihinin her döneminde lider milletler arasında yer alması da, milletimizin bu bilince sahip olması ile ilgilidir. Nitekim Türkiye'nin sahip olduğu miras, coğrafi olarak Adriyatik'den Çin Seddi'ne kadar dünyanın en önemli ve en stratejik alanını içermekle birlikte, Türk Milleti, izlerinin silinmesi asla mümkün olmayan bir medeniyetin de mirasçısıdır. Türkler hakim oldukları topraklarda kurdukları üstün medeniyetler sayesinde, her dönemde ve her koşulda geçerli olan birleştirici bir kültür mirası oluşturmuşlardır. İşte 21. yüzyılda Türk Milleti'ni tekrar lider milletler sınıfına sokacak olan miras da bu güçlü ve etkin medeniyet mirasıdır.

Peki medeniyet mirası denildiğinde kastedilen nedir? Türklerin sahip oldukları mirası bu kadar yıkılmaz ve sağlam yapan unsurlar nelerdir?

Türkler tarih boyunca devlet yönetimindeki başarıları ile anılmışlar, çağdaşları olan diğer toplumlarla kıyaslandıklarında onlara göre oldukça ileri medeniyetlerin kurucusu olmuşlardır. İslamiyetin kabulünden önce de büyük bir uygarlığa sahip olan Türkler, Uzak Doğu'dan Balkanlar'a, hatta Orta Avrupa'ya kadar yayılmışlardı. Çin, Hindistan, İran, Roma ve Bizans ülkelerinin sınırlarını aşan bu alanlarda pek çok önemli siyasi oluşumun içinde yer aldıkları gibi, kültürel olarak da tüm dünya devletlerine örnek olacak bir miras bırakmışlardır. Bu dönemde kurulan Türk devletleri tarım, ticaret, madencilik, hayvancılık, silah yapımı, sanat ve bilim gibi pek çok alanda diğer kavimlere öncülük etmişlerdir. Bugün söz konusu bölgelerde yapılan arkeolojik araştırmalar bu gerçeği açıkça ortaya koymaktadır. Bu kazılarda elde edilen Türk hakimiyetine ait birçok kıymetli sanat eseri, heykeller, minyatürler, çiniler, kumaş parçaları ve duvar resimleri bugün Berlin, Moskova ve Kalküta müzelerini süslemektedir.

Bununla birlikte Türk Milleti'nin kültür birikimini derinden etkileyen en önemli unsur ise İslamiyet'in kabulü olmuştur. Türkler 8. yüzyılda ünlü Talas Savaşı'nın ardından kitleler halinde Müslümanlığı kabul etmişler ve sağlam bir bağla bağlandıkları İslam dininin bayraktarlığını ve öncülüğünü şerefle üstlenmişlerdir.

Müslümanlığa giriş Türk tarihinde çok önemli bir mihenk taşıdır. Türkler örflerinin gereği olan dürüstlük, mertlik, cesaret gibi hasletleri İslamı yaşamaya başladıktan sonra daha da pekiştirmişler, Kuran ahlakını tanımalarıyla birlikte adaletli, hoşgörülü, ileri görüşlü, vicdanlı yöneticiler yetiştirmeye başlamışlardır. Ayrıca Müslümanlık, fırkalar halinde yaşayan Türkler arasında birlik kurulmasına da vesile olmuştur. İnançta ve dilde birlik sağlanmasıyla daha da güçlenmişler, tarih sahnesinde daha sağlam adımlarla ilerlemeye başlamışlardır. Müslümanlık, devlet kavramında da önemli değişikliklere vesile olmuş, kısa süreli devletlerin yerini Türk tarihinde ilk defa uzun ömürlü cihan devletleri almaya başlamıştır. Türkler artık 10-20 yıllık kısa ömürlü değil, İslamı yayma ve yaşatma gayesinde olan 150-200 yıllık devletler kurmaya başlamışlardır. Örneğin dünya çapında diyebileceğimiz bir devlet olma özelliğine sahip olan Karahanlıları köklü kültürü ve medeniyetiyle Selçuklular izlemiştir.

Anadolu'da hüküm sürdükleri dönem boyunca gerek Büyük Selçuklu İmparatorluğu, gerekse Anadolu Selçuklu İmparatorluğu bir Türk-İslam devletinin nasıl bir yapıda olacağının ve nasıl yürütüleceğinin en çarpıcı örneklerini sunmuşlardır. Oldukça kalabalık Hıristiyan topluluklarını ve çok farklı kültürlerin içiçe girdiği Anadolu halklarını yönetimi altında barındıran Selçuklu Sultanları, Türk örfünün ve İslam ahlakının gereği olarak geniş bir hoşgörü şemsiyesi altında her görüşten insanı kucaklamışlardır. Ünlü Ermeni tarihçisi Urfalı Mathiu, Büyük Selçuklu İmparatorluğu'nun güçlü hakanlarından Melikşah'ın siyaset anlayışından şu şekilde bahseder:

Melikşah saltanatı Allah'ın lütfuna mazhar oldu. Hakimiyeti uzak ülkelere kadar yayıldı ve Ermenilere huzur verdi. Kalbi Hıristiyanlara karşı şefkatle dolu idi. Geçtiği ülkelerin halklarına karşı baba gibi davrandı. Birçok şehir ve vilayetler kendi arzuları ile onun idaresine girdi, bütün Rum ve Ermeni beldeleri onun kanunlarını tanıdı.[4]

Şüphesiz Selçuklu Sultanları'nın bu engin hoşgörü anlayışlarının temelinde, aldıkları İslam terbiyesi vardır. Nitekim Allah Kuran'da inananların en önemli sorumluluklarından birinin iyiliği anlatıp kötülükten men etmek olduğunu belirtir. Müslümanlar sadece doğruyu anlatmakla görevlidir, hidayeti verecek olan ise Allah'tır. Bu nedenle Kuran'da insanların dinini değiştirmesi ya da İslam'a dönmesi için baskı ve zor kullanmak yasaklanmıştır. Bakara Suresi'nde şöyle buyrulmaktadır:

Dinde zorlama (ve baskı) yoktur. Şüphesiz doğruluk (rüşd) sapıklıktan apaçık ayrılmıştır. Artık kim tağutu tanımayıp Allah'a inanırsa o sapasağlam bir kulba yapışmıştır, bunun kopması yoktur. Allah işitendir, bilendir. (Bakara Suresi, 256)

Böylece askeri kahramanlıklarıyla destanlar yazdıran Selçuklu liderleri, yürüttükleri ahlaklı ve inançlı siyaset sayesinde de binlerce insanın gönlünde taht kurmuş, bu özellikleriyle tarihe geçmişlerdir. Nitekim Yusuf Has Hacip, Ahmet Yesevi, Ali Şir Nevai, Yunus Emre, Celaleddin Rumi, İbn Arabi, Sadreddin Konevi gibi dünya çapında alimlerin

yetiştiği bu dönemden geriye tüm dünya tarihini etkileyen köklü bir medeniyet ve sağlam bir kültür birikimi miras kalmıştır.

Selçukluları takiben kurulan Osmanlı Devleti ise 600 yılı aşkın bir süre çok geniş bir coğrafyaya hükmetmiş, dünya siyasetini yönlendiren temel aktörlerden biri olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu, üç dine ve muhtelif mezheplere mensup, dilleri, kültürleri, ırkları farklı, birbirlerinden tamamen ayrı dünya görüşlerine ve inanışlara sahip olan milyonlarca insanı ve çok geniş bir coğrafyayı altı asır boyunca yönetmiştir. Üstelik bu yönetim zora ve baskıya değil, hoşgörü ve toplumsal uzlaşmaya dayanan bir yönetim olmuştur. Osmanlı İmparatorluğu'nu böylesine yücelten sebeplerin başında ise, bu devleti yöneten hükümdarların ve bürokrasinin, İslam sayesinde kazandıkları adalet anlayışı ve "İ'la-yı Kelimetullah" (Allah'ın Kelimesi'ni Yaymak) ideali vardır.

BİR CİHAN İMPARATORLUĞU: OSMANLI

"Osmanlı'ya iki kıta üzerinde hükmetmek yetmez. Zira Allah'ın azmi iki kıtaya sığmayacak kadar büyük bir davadır. Selçukluların varisi biz olduğumuz gibi, Roma'nın da varisi biziz."5

Orhan Gazi'nin oğlu Murad Bey'e nasihati

Selçuklu Devleti'nin otoritesinin dağılmasının ardından ortaya çıkan Anadolu beyliklerinden biri de Osmanlı Beyliği'dir. Osmanlı Beyliği, kısa sürede gelişmiş ve döneminin en önemli devletlerinden biri haline gelmiştir. Türk-İslam bayrağını yüceltme amacı taşıyan bu devlet, oldukça kısa bir süre içinde çeşitli din, dil, ırk ve mezheplere sahip milletleri şemsiyesi altında toplayan dev bir cihan devleti haline gelmiştir. Memalik-i Osmaniye (Osmanlı ülkeleri), üç eski kıtanın birleştiği alanı, diğer bir deyişle Avrupa'nın güneybatısını, Afrika'nın kuzeyini ve Asya'nın güneybatısını kapsamaktadır. Devletin topraklarının, en geniş olduğu dönemde yüzölçümü 24 milyon km^2'yi bulmaktadır. Güney Amerika kıtasının yüzölçümünün yaklaşık olarak 21 milyon km^2 olduğu gözönünde bulundurulursa, Osmanlı İmparatorluğu'nun topraklarının genişliği daha iyi anlaşılmaktadır. Tarih boyunca güçlü ve büyük medeniyetlere ev sahipliği yapmış olan bu topraklarda kurulan en son ve en uzun ömürlü medeniyet Osmanlı medeniyetidir. 600 yıllık ömründe, 400 yıl boyunca devletin en geniş sınırlarını elinde tutan, gerileme dönemi dediğimiz 200 yıl boyunca bile çok fazla toprak kaybetmeyen, yıkılış dönemi olan 20. yüzyılın başlarına kadar gücünü ve etkisini muhafaza eden Osmanlı, "cihan devleti" ünvanını fazlasıyla hak etmektedir. Kuşkusuz böylesine büyük bir devletin bu kadar uzun ömürlü olmasını yalnızca askeri güçle açıklamak mümkün değildir. Osmanlı Devleti'ni cihan devleti ünvanına layık kılan unsurların başında temelini dayandırdığı ve gücünü aldığı manevi değerler gelmektedir. Herşeyden önce Osmanlı Devleti, devletin kurucusu olan Osman Gazi'ye Şeyh Edebali tarafından verilen şu öğütler üzerine bina edilmiştir:

Ey oğul, artık Bey'sin! Bundan sonra öfke bize, uysallık sana. Güceniklik bize, gönül almak sana. Suçlamak bize, katlanmak sana. Acizlik bize, hoşgörmek sana. Anlaşmazlıklar bize, adalet sana. Haksızlık bize, bağışlamak sana...

Dünya senin gözlerinde gördüğün gibi büyük değildir. Bütün fethedilmemiş sırlar, bilinmeyenler, görülmeyenler ancak senin fazilet ve erdemlerinle gün ışığına çıkacaktır.[6]

Türk-İslam ahlakının en güzel yansımalarından biri olan Şeyh Edebali'nin bu öğütlerinde de gördüğümüz üzere, Osmanlı Devleti'nin hareket noktası Kuran'da tüm insanlara emredilen güzel ahlaktır. İşte bu ahlak Osmanlı'yı küçük bir beylikken, 3 kıtaya

hükmeden bir devlet haline getirmiştir. Osmanlı'nın adalet anlayışı, hoşgörüsü ve oluşturduğu uzlaşma ortamının temelinde de İslam ahlakı vardır.

Osmanlı'nın İslam Ahlakı

Osmanlı Devleti için İslam'ın bayraktarlığını yapmaktan, İslam'ın adaletini ve ahlakını dünyaya yaymaktan daha büyük bir hedef yoktu. Bu nedenle de Osmanlı, fethettiği topraklarda yine Kuran'da emredildiği gibi hiçbir zora ve baskıya başvurmadan İslam ahlakını yaşattı ve hakim kıldı. Osmanlı için sadece Müslüman ve Türk halkın rahatı ve mutluluğu değil, kendisine tabi olan her dilden ve her dinden insanın rahatı ve mutluluğu önemliydi. İslam ahlakının bir gereği olarak Osmanlı padişahları, kendilerinden yardım isteyen kişi -inançsız da olsa- ihtiyaç içinde olana yardım etmiş ve bunun Allah'a karşı olan sorumluluklarından biri olduğunu bilmişlerdir. Bu, iman edenlere Kuran'da bildirilen bir emirdir:

Eğer müşriklerden biri senden eman isterse ona eman ver, öyle ki Allah'ın sözünü dinlemiş olsun. Sonra onu güvenlik içinde olacağı yere ulaştır. Bu onların elbette bilmeyen bir topluluk olmaları nedeniyledir. (Tevbe Suresi, 6)

Osmanlı için ele geçirdiği toprakların tümü "vatan toprağı" idi ve Dar'ül İslam (İslam yurdu) olarak kabul edilen bu topraklarda yaşayan insanların hepsi de İslam'ın halifesi olan padişaha emanet idiler. Osmanlı padişahlarının Allah ve peygamber sevgileri giriştikleri her işte itidalli, adaletli, merhametli ve dolayısıyla da başarılı olmalarını sağlamıştır. Osmanlı yöneticileri kendilerini halkın işlerini yapmak için Allah tarafından görevlendirilen kişiler olarak görürlerdi ve halka hizmet götürmeyi ana görevleri sayarlardı. Piri Paşa'nın Yavuz Sultan Selim için sarf ettiği sözler bu gerçeği açıkça gözler önüne sermektedir:

Kendilerini padişah bilmezlerdi. "Hak Teala'nın zavallı ve yoksul kullarının ve yeryüzündeki tüm kullarının güvenliğini korumaya gönderdiği değersiz biriyim" buyururlardı...[7]

İslam ahlakının yaşandığı ve hakim olduğu Osmanlı toprakları aynı zamanda çok büyük alimlerin de vatanıydı. Osmanlı idarecileri askeri ve mülki erkana olduğu kadar, ilim ehlinin de fikirlerine önem verir, aldıkları kararlarda onlarla istişare ederlerdi. Adaletin sağlanması için çok büyük gayret sarf ederlerdi. Osmanlı padişahları, halka karşı devlet otoritesini kötüye kullanan idarecileri bu tutumlarından meneden pek çok kanunname yayınlamışlar, kendilerinin bizzat şahit olmadıkları ortamlarda bile halkın devletten razı olacağı bir sistem tesis etmişlerdi. Devlet görevlilerinin kanun ve adalete aykırı davranmasını kesinlikle yasaklayan pek çok beyannameden birisi de Semendere kadısına gönderilen beyannamedir. Padişah bu beyannamede halkın kendisine Allah'ın bir emaneti olduğunu belirttikten sonra, kanuna aykırı olarak Sancak beylerinin ve diğer görevlilerin onlardan fazla bir şey almalarını zulüm saymakta ve bunu şiddetle yasaklamaktadır. Bu emri yerine getirmekte ihmali ve kusuru görülenlerin derhal cezalandırılmalarını emretmektedir.[8]

Türk-İslam ahlakının getirdiği adalet sistemi, Osmanlı Devleti'ni çağdaş devletlerden kat kat üstün kılan temel özelliklerden birisi idi. Osmanlıların yaşamaktan şeref duydukları İslam ahlakı, onlara kendi aleyhlerine olsa bile adaleti emrediyordu. Nisa Suresi'nde bildirilen bu ahlak özelliği, Osmanlı'nın ve tüm Müslümanların üstün adalet anlayışının da temel taşıdır:

Ey iman edenler kendiniz, anne babanız ve yakınlarınız aleyhinde dahi olsa Allah için şahidler olarak adaleti ayakta tutun. (Onlar) ister zengin olsun, ister fakir olsun; çünkü Allah onlara daha yakındır. Öyleyse adaletten dönüp heva(tutku)larınıza uymayın. (Nisa Suresi, 135)

Türklerin ele geçirdikleri topraklarda, bu düşünce ve inançla, adaletli, şefkatli, merhametli, ırk ve kabile taassubundan uzak bir siyaset izlemeleri, Türk idaresinin pek çok ülke tarafından bir kurtarıcı olarak karşılanmasına sebep oldu.

Din ve vicdan hürriyeti, bütün Türk devletlerinde olduğu gibi, Osmanlı Devleti'nde de titizlikle uygulandı. Osmanlı topraklarında kilise, havra ve camiler yan yanaydı. Bu nedenle başta Katolik Avrupa'nın katı baskılarına maruz kalan Ortodoks Balkan halkları olmak üzere pek çok halk, birçok kez, Hıristiyan yöneticiler yerine Müslüman Türk idarecilerin yönetimi altında yaşamayı tercih ettiler. Sadece Hıristiyanlar değil, XV. yüzyılın sonlarında İspanya'daki Yahudiler de kitleler halinde, adaletinden ve kendilerine sağlayacağı din hürriyetinden emin oldukları Osmanlı yönetimine sığındılar.

Önemli tarihçilerimizden Prof. Dr. İsmet Miroğlu, *Tarih ve Medeniyet* Dergisi'nde yayınlanan bir makalesinde Osmanlı'daki din ve vicdan hürriyetine detaylı bir şekilde yer vermektedir. Miroğlu'nun belirttiği gibi Rus kilisesinin zulmüne dayanamayan Kazaklar da din hürriyetini Osmanlı idaresinde bulan halklardandır.[9] Prof. Miroğlu söz konusu makalesinde Antalya Patriği Makarios'un, Ortodokslara zulmeden Katolik Polonyalıları Osmanlı idaresiyle kıyaslayan şu sözlerine de değinmektedir:

O imansızlar tarafından öldürülen binlerce insana, kadın, kız ve erkeklere ağladık. Lehliler Ortodoks adını dünyadan kaldırmak istiyorlar. Allah Türklerin devletini ebedi eylesin. Zira Türkler vergi aldıktan sonra Hıristiyan ve Yahudilerin dinlerine dokunmazlar.[10]

Osmanlı tarihi üzerine uzmanlaşmış olan ünlü tarihçi Arthur Gibbons'un *"Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu"* adlı eserinde Osmanlılar hakkında yer verdiği şu tespitler de Osmanlı hoşgörüsünün ispatı niteliğindedir:

... Şu bir gerçektir ki, Türkler yeni zaman içinde milliyetlerini tesis ederken din hürriyeti fikrini temeltaşı olarak koymuş bir millettir. Sürekli Yahudi ve Hıristiyan tazyiklerine mukabil, Türklerin Balkanlar'a girmesinden sonra yerli gayrimüslimlerle yeni gelen Müslümanlar yüzyıllarca ahenk içinde yaşamışlardır."[11]

İşte tarihçilerin ve araştırmacıların da sık sık dile getirdikleri bu adaletli ve hoşgörülü anlayış, Osmanlı yönetiminin Türk-İslam ahlakına has özelliklerinden kaynaklanmaktadır.

Asırlar boyunca şanlı devletler kurmuş, 3 kıtaya hükmetmiş bir milletin torunları ve 21. yüzyılda yeni bir cihan devleti kurmaya aday bir milletin bireyleri olarak bizlere düşen ise, Osmanlı'yı Osmanlı yapan tüm maddi ve manevi değerlerin önemini doğru bir şekilde anlamak ve uygulamaktır.

Osmanlı örneği göstermektedir ki, Türk Milleti çok geniş bir coğrafyayı kolaylıkla yönetebilecek bir birikime, yeteneğe ve güce sahiptir. Önemli olan Osmanlı'nın üzerinde yükselmiş olduğu değerleri iyi anlamak, bunları yeniden ve çağımıza uygun şekilde yorumlamak ve uygulamaktır.

MİRASIMIZA SAHİP ÇIKMAK

"Gönül ister ki Afrika'nın kuzeyinden Endülüs'e çıkayım ve sonra Balkanlar üzerinden tekrar İstanbul'a döneyim!"12
Yavuz Sultan Selim Mısır'ın fethinden sonra
İstanbul'a dönerken

Buraya kadar anlatılanlardan da anlaşılacağı gibi Türk Milleti son derece sağlam ve köklü bir mirasa sahiptir. Bu noktada önemli olan bu mirasın önemini gereği gibi kavrayabilmek ve geçmişimize sahip çıkarak yüzümüzü geleceğe dönebilmektir.

Milli Mücadeleyi izleyen yıllarda Türk Milleti'nin geleceği için çok önemli bir rota belirlenmişti. Bu politika, **"kültür ve medeniyet birikimimize sahip çıkmak, Osmanlı geleneğini modernleştirerek 20. yüzyıla aktarmak"** olarak özetlenebilirdi. Cumhuriyetin ilk yıllarında o zamanki şartlarının izin verdiği ölçüde Osmanlı mirasına sahip çıkılmıştı. Genç Türkiye Cumhuriyeti'nin Osmanlı borçlarını son kuruşuna kadar ödemeyi kabul etmesi ve tüm ekonomik sıkıntılara rağmen bu borçların ödemelerine sadık kalması, Osmanlı mirasına sahip çıkma isteğinin bir göstergesiydi. Ayrıca yine Osmanlı geleneği sürdürülerek, topraklarımıza sığınmak isteyen Türk olmayan Müslümanlara (örneğin Arnavutlara, Çerkeslere, Boşnaklara) olumlu yanıt verilmiş, bu farklı etnik kökenden gelen Müslümanları tek bir dini kimlik içinde görülmüş ve kabullenilmişti.

Öte yandan, Balkan Antantı ve Sadabad Paktı gibi oluşumlarla, eski Osmanlı coğrafyalarında Türkiye'nin nüfuzunu korumaya çalışılmıştı. Balkan Antantı, bazı Balkan ülkelerini, Sadabad Paktı ise bazı Ortadoğu ülkelerini Türkiye'nin liderliği altında stratejik işbirliğine taşıma amacını güdüyordu.

Bu, son derece doğru ve yerinde bir strateji idi. Çünkü daha önce de belirttiğimiz gibi "devlet geleneğini" oluşturan en önemli unsurlardan biri toplumların tarihidir. Tarih toplumların hafızasıdır ve her toplum dostlarını, düşmanlarını onların tarihleriyle değerlendirir. Tarih devletlere itibar ve otorite sağladığı gibi, özellikle eski imparatorlukların varisleri olan milletlerin geçmişte kendilerine bağlı olan topraklarda söz sahibi olmalarının da önemli bir aracıdır. Bir zamanlar bir İmparatorluk olan İngiltere, yüzyılın başından bu yana kademeli biçimde azalan siyasi ve ekonomik gücüne rağmen, hala eski kolonileri üzerinde belirli bir nüfuz sahibidir. Benzer bir nüfuz ilişkisi Fransa ile eski sömürgeleri arasında da vardır. Fransa'nın Cezayir'e ya da Suriye ve Lübnan'a olan ilgisinin meşruiyet zemini bu tarihsel bağdır. Kuşkusuz eğer İngiltere kendi tarihine küsseydi ve imparatorluk olduğu zamanları reddetseydi, bu tür bir nüfuz elde edemezdi. Aynı şekilde Fransa da geçmişine yüz çevirseydi, Kuzey Afrika ve Ortadoğu siyasetinde bugün sahip olduğu etkiyi sürdüremezdi.

İşte tarihin bu denli etkili bir stratejik zemin oluşu, kuşkusuz Türkiye açısından büyük bir avantajdır. Çünkü Türkiye, bugün komşuları olan devletlerin çoğunu ve daha pek çok devleti beş yüzyıl boyunca yönetmiş bir imparatorluğun varisidir.

Bugün büyük devletlerin Osmanlı tarihi konusunda araştırmalar yaptırmaları ve bu konuya özel bütçeler ayırıyor olmaları aslında bizlere çok önemli bir şeyi göstermektedir. Osmanlı Devleti büyük devlet olmanın sırrını bulmuş ve bu sırrı 600 yıllık ömrünün son anına kadar muhafaza etmişti. Batı'nın Osmanlı ile ilgili bir türlü kavrayamadığı gerçek ise bugünün siyasi literatürüyle, Osmanlı İmparatorluğu'nun **"moralpolitik" (ahlaki)** bir stratejik vizyona sahip olması idi. Sömürgeci güçler ise hep **"reelpolitik" (katıgerçekçi)** bir vizyonla hareket ettiler. Bu nedenle, eğer kısa vadede kendilerine menfaat sağlıyorsa, bir ülkeyi uzun vadede karmaşa ve istikrarsızlığa sürükleyecek politikalar izlemekten çekinmediler. Osmanlı ise sahip olduğu topraklarda her nedenle olursa olsun karmaşaya ve düzensizliğe asla izin vermedi. Daima Kuran ahlakının emrettiği barış ve huzur ortamını, adaleti ve hoşgörüyü yaşatmaya çalıştı.

Örneğin İngiliz ve Fransız sömürgeciliği sahip olduğu bu reelpolitik mantık neticesinde ele geçirdiği topraklarda çok kısa süreli hakimiyetler kurabildi. Osmanlı fethettiği yerlerde sadece toprağı değil, gönülleri de fethetmeyi başarırken, bu güçler gittikleri her yerde yaptıkları uygulamalar neticesinde yerli halkın nefretini kazandılar. Aynı şekilde üzerinde etkinliği olduğu topraklarda "nizam" sağlamak gibi bir gayesi olmayan Amerika Birleşik Devletleri de, gittiği her yere barış ve huzur yerine karmaşa ve anarşi getirdi. Bugün de Batı'nın ve ABD'nin stratejisi eski Osmanlı coğrafyasına istikrar ve huzur getirecek nitelikte değildir.

Ayrıca Osmanlılar diğer milletler gibi sömürgecilik zihniyetiyle bu toprakları işgal etmemiş, hiçbir zorlama ve baskıya başvurmadan dinlerini yaymayı ve Müslüman dünyasını güçlendirmeyi amaçlamışlardır. Avrupalı güçler ele geçirdikleri topraklarda yaşayan halkları kendilerinden aşağı, bir nevi ikinci sınıf insanlar olarak değerlendirip gaddar ve zalim bir politika izlerken, Osmanlılar sahip oldukları Kuran ahlakı nedeniyle her milletten insana karşı adaletli, hoşgörülü ve merhametli bir tutum sergilemişlerdir.

Avrupalı devletler bu ülkelerin tüm yeraltı zenginliklerini ele geçirip, halklarını fakirleştirirlerken, Osmanlı'yı veya Selçuklu'yu yöneten Türkler gittikleri ülkelere zenginlik, refah ve medeniyet götürmüşlerdir. Fethedilen ülkelere camiler, medreseler, kervansaraylar, köprüler, çeşmeler yaptırılmış, yıkmayı ve yok etmeyi değil, yeniden inşa etmeyi hedeflemişlerdir. M. Baudier'nin *Historie de la Religion des Turcs* (Türklerin Din Tarihi) adlı eserinde *"Türkler merhamet, şefkat ve insanlara yardımda bütün milletlere ve hatta Hıristiyanlara da üstündürler"*[13] sözleriyle de belirttiği gibi, Türk Milleti fethettiği topraklarda yaşayan insanlara güzel ahlakıyla da örnek olmuştur.

Müslüman Türkler başta da belirttiğimiz gibi, fethettikleri ülkelerin halklarına, yaşam biçimlerine, inançlarına ve dünya görüşlerine de saygı gösterdiler. Fethettikleri yerlerde yaşayan insanların kendilerine Allah'ın bir emaneti olduğunu düşünen, esir aldıkları kişilere karşı bile insaniyetle yaklaşan Türk Sultanları'nın görevleri arasında bu

halkları himaye etmek, kimsenin onlara zulüm yapmamasını sağlamak da vardı. Allah, İnsan Suresi 8. ayetinde müminlerin kendileri ihtiyaç içindeyken dahi yemeği önce esirlere yedirdiklerini bildirmektedir. Bu, İslam ahlakını yaşayan Müslüman yöneticilerin fethedilen topraklarda yaşayanlara karşı tüm uygulamalarını şekillendiren çok önemli bir ahlak özelliği olmuştur. Nitekim düşmanlarından kaçarak Osmanlı İmparatorluğu'na sığınan İsveç Kralı XII. Charles (Demirbaş Şarl)'ın bir yakınına yazdığı mektuptaki sözleri de, Müslüman Türk Milleti'nin insani ve güzel ahlaklı tutumunun dile getirilişidir:

Şefkatin, cömertliğin, asaletin, nezaketin esiriyim. Türkler beni işte bu elmas bağa sardılar. Bu kadar şefkatli, bu kadar nazik bir milletin arasında hür bir esir olarak yaşamak bilsen ne kadar tatlı...[14]

Girdikleri her yere mutlak bir huzur ve asayiş götüren Müslüman Türkler, çoğunlukla kendilerinden önceki Hıristiyan yönetimlerin baskıcı ve zulmedici uygulamalarından sıkıntı duyan halk tarafından coşkun bir sevgi ve saygıyla karşılanmışlardır. Osmanlı Devleti kuruluş döneminden itibaren fethettiği topraklardaki Hıristiyan teba ile her zaman iyi ilişkiler kurmuş, onların sempatisini kazanmıştır. Örneğin Bursa'nın fethinden sonra şehri niye teslim ettiklerini soran Orhan Gazi'nin Rumlardan aldığı cevap oldukça çarpıcıdır:

Sizin devletinizin günden güne yükseldiğini ve bizim devletimizi geçtiğini anladık. Babanızın idaresine geçen köylülerin memnun kalıp bir daha bizi aramadıklarını gördük ve biz de bu rahatlığa heves ettik.[15]

Osmanlıların Anadolu'da olduğu gibi Rumeli'de ve diğer fethettikleri topraklarda da Hıristiyan halkın varlıklarına ve idare tarzlarına karışmamaları, ağır vergiler altında ezilmiş olan halkın yükünü hafifletmeleri, mevcut kanunlar kapsamında hiçbir yerel yöneticinin keyfi uygulamalar yapmasına müsaade etmemeleri yerli halkın kendilerinden razı olmalarını sağladı. Osmanlı Devleti kendi himayesine girmiş olan herkesin hak ve hukukunu garanti altına alıyordu.

Nitekim Batılı tarihçi ve siyaset adamlarının kaleme aldığı eserlerde de Türk-İslam ahlakının getirdiği adalet ve hukuk anlayışı övülmüş, diğer çağdaş sistemlerle mukayese edilerek Türk-İslam ahlakının üstünlüğü dile getirilmiştir. Bunlardan İngiliz tarihçisi F. Downey *"The Grand Turc, Suleyman the Magnificent"* (Büyük Türk, Muhteşem Süleyman) adlı eserinde Türklerin adaletine ve merhametine sığınan insanlardan şu şekilde bahseder:

Birçok Hıristiyan, adaleti ağır ve kararsız olan Hıristiyan ülkelerindeki yurtlarını bırakarak Osmanlı ülkesine gelip sığınıyorlardı.[16]

Fransız tarihçi Fernard Grenart ise Türk devlet anlayışına duyduğu hayranlığı şu sözleri ile dile getiriyordu:

Osmanlı idaresinin, fethedilen memleketler için, son derece liberal olduğunu kaydetmeden geçmemelidir. Bu memleketler ahalisini Türkler, dillerinde, dinlerinde hatta bazen iç düzenlerinin büyük bir kısmında tamamen serbest bırakıyorlardı.[17]

Ünlü tarihçi Oskar Kolling ise I. Dünya Savaşı sonrasında Balkan halklarının karşı karşıya kaldığı durum karşısında Osmanlı idaresindeki üstün adalet ve hukuk anlayışını şu şekilde tarif eder:

Bu eski hakikati -Osmanlı-Türk adalet sistemini- Avusturya-Macaristan İmparatorluğu'nun çöktüğü 1918 yılında komşu milletler bize yeniden hatırlattılar. 16. asırdan 340 sene sonra hümanizm devrinde Macar hududunda aynı hadise tekerrür etti. ***Fakat böyle bir mukayese yapıldığı zaman 16. asır Türk idarecilerinin, zavallı halkın hukukunu korumak hususundaki gayretleri önünde eğilmek arzusunu duyarız.***[18]

Kolling bu satırların devamında dönemin Avrupa devletleri ile Türk Devleti arasındaki anlayış farkını da şu şekilde dile getirmekteydi:

... Avrupa'da sulh zamanında bile engizisyon mahkelemeleri ve idam sehpaları faaliyette bulunuyordu. Bilhassa ücretli askerlerden teşekkül eden ordu toplanınca halk bütün malı ile beraber zulüm aleti haline geldi. Bunlar hiçbir vicdan azabına düşmeksizin ırkdaşlarını soyar, ezer, öldürürlerdi. Oysa Türk hükümdarları gerçekten halkın hayatı ile ilgilenmişlerdir. Naklettiğimiz vesika suretleri de şüpheye yer bırakmayacak şekilde bunu göstermektedir.[19]

Şüphesiz Osmanlı'nın asırlar boyunca adalet anlayışında hiçbir sapma olmamasının en önemli nedeni bu adalet anlayışını Kuran ahlakından öğrenmiş olması ve Kuran'a olan bağlılığıdır. Kuran'da tarif edilen adalet anlayışı Müslümanları, karşı tarafa öfkeli olsalar bile, öfkelerine kapılmalarını engelleyip adil kılan bir anlayıştır. Ayette şöyle buyrulmaktadır:

Ey iman edenler adil şahitler olarak Allah için adaleti ayakta tutun. Bir topluluğa olan kininiz sizi adaletten alıkoymasın. Adalet yapın. O takvaya daha yakındır. Allah'tan korkup sakının. Şüphesiz Allah yapmakta olduklarınızdan haberi olandır. (Maide Suresi, 8)

Bu nedenle bugün söz konusu coğrafyada yaşayan milletlerin hepsi Türklerin adaletine, hoşgörüsüne ve kendilerine sağladıkları barış ortamına şahitlik etmişlerdir. Bu durum her dinden ve her ırktan insanın Türklerin yönetiminden razı olmalarıyla neticelenmiştir. Günümüzde ise, yıllardır bu topraklarda süregelen savaş, karmaşa ve düzensizlik yüzünden huzura, güvenliğe ve barışa hasret kalmış olan kadınlar, çocuklar, yaşlılar, yeni bir "Osmanlı"nın özlemi içindedirler.

Mirasımızın Bize Yüklediği Tarihi Sorumluluk

Buraya kadar ele aldığımız gerçeklerin bize gösterdiği gibi, Türkiye hem coğrafi ve stratejik konumu, hem de devralmış olduğu tarihi mirası itibariyle Balkanlar'ın,

Kafkaslar'ın, Ortadoğu ve Orta Asya'nın geleceğinde liderliği üstlenebilecek bir ülkedir. Milyonlarca insanın özlemini duyduğu barış ve huzur ortamını sağlayabilecek zengin bir tarihsel deneyime sahiptir. Coğrafi konumu itibariyle hem Asyalı, hem Avrupalı, hem Ortadoğulu'dur. Devraldığı tarihi miras itibariyle de tüm bu alanlarda tahminlerin ötesinde bir etkinliğe ve güce sahiptir. Yüzlerce farklı kültürün ve etnik grubun barındığı bu topraklarda, sahip olduğu Osmanlı mirası gereği söz sahibidir. Nitekim Soğuk Savaş'ın ardından tesis edilen yeni dünya sisteminde, başta Amerika olmak üzere, pek çok ülkenin de talebiyle Türkiye söz konusu topraklarda aktif rol almak durumunda kalmıştır.

Türkiye'nin sahip olduğu tarihi miras -ve siyasi, askeri, ekonomik potansiyel- nedeniyle, pek çok Batı ülkesi bu bölge üzerinde geliştirdikleri stratejilerin Türkiye eksenli ve hatta Türkiye merkezli olması gereğinin farkındadır. Nitekim ABD eski Başkanı Bill Clinton'ın 1999 yılının son aylarında Georgetown Üniversitesi'nde yaptığı bir konuşma da bu görüşü destekler niteliktedir. Bir anda tüm dünya ülkelerinin dikkatini tekrar Türkiye üzerine çevirmelerine neden olan bu ünlü konuşmada Clinton'ın özellikle, **"20. yüzyılı nasıl Osmanlı'nın yıkılışı belirlediyse, 21. yüzyılda da Türkiye'nin etkin rol oynayacağı"** anlamına gelen sözleri son derece önemli bir tespiti içermektedir. Clinton'ın bu sözlerini "Türkiye, Avrupa, Asya ve Afrika'yı içine alan milyonlarca km^2'lik bir alanda, dünya siyasetinin merkezi olan bir bölgede söz sahibi bir ülke olduğu için 21. yüzyılın şekillenmesinde kilit rol oynayacaktır" şeklinde açabiliriz. (Bill Clinton benzeri mesajları Kasım 1999 tarihinde Türkiye gezisi esnasında TBMM'de yaptığı konuşmasında da vermiştir). ABD gibi süper bir gücün liderinin, Türkiye için 21. yüzyılda böyle bir teşhiste bulunması kuşkusuz çok dikkat çekicidir.

Bugün söz konusu bölgelere huzurun ve sükunetin yerleşebilmesinin tek yolu, Türkiye'nin varisi olduğu Türk-İslam ahlakı ile yoğrulmuş olan "Osmanlı Millet Sistemi"nin hakim olduğu bir anlayışın oluşturulabilmesidir. Önceki bölümlerde de detaylı olarak anlattığımız gibi, Osmanlı Millet Sistemi'nde, devletin koruyucu şemsiyesi altına giren her millet ya da topluluğa, kendi inanç ve örfüne göre yaşama hakkı tanınır ve temel hakları koruma altına alınırdı. Türkler ister Balkanlar'da, ister Kafkaslar'da, ister Ortadoğu'da olsun gittikleri hiçbir ülkede kimseyi dinini ve töresini değiştirmeye zorlamamışlar ve hiç kimseye dininden dolayı zulmetmemiş, kimseyi hor görmemişlerdir. Her dinden, her mezhepten vatandaş ibadetini dilediği gibi yerine getirmiş, kendi örf ve adetlerini uygulamalarında kimse bir diğerine karışmamıştır. Bunun karşılığında dış güçler tarafından herhangi bir saldırı söz konusu olduğunda ise bu topraklarda yaşayanlar da severek ve isteyerek yönetiminden memnun kaldıkları Osmanlı Devleti'nin yanında yer almışlardır. Böylece dış güvenlik ve ekonomi başta olmak üzere pek çok alanda doğal bir ittifak oluşmuş, hem Osmanlı Devleti'nin hem de tebası altında yaşayanların fayda sağladığı sağlam bir yapı oluşturulmuştur.

Avusturyalı Türkolog Anton Cornelers Schaendinger de Türklerin devlet anlayışını ve bu anlayışın dünyanın pek çok yöresine getirdiği refah ve huzurun, başka hiçbir hükümdarlık döneminde sağlanamadığını şöyle dile getirmiştir:

İskender Doğu'ya ve Hint'e kadar yayıldı. Daraz Doğu'dan Batı'ya uzandı. Cengiz Han Avrupa ortalarına kadar at koşturdu. Lakin hiçbirisi Osmanlı Türkleri gibi diğer insanların kültür ve din hürriyetine saygı göstermediler. Osmanlılar harikulade bir nizam ve düzende asırlarca kendilerinden olmayan insanlarla barış içerisinde yaşadılar. Onun içindir ki, Avrupa'da dört asır boyunca kalabildiler.[27]

Anton Schaendinger gibi Türklere hayran kalan bir başka tarihçi Yunanlı Michel de Greece'in sözleri ise çok dikkat çekicidir. Osmanlı'nın Balkan topraklarından çekilmesiyle başlayan zor ve sıkıntılı günlere, belki de atalarının bizzat şahit olduğu Greece, bu topraklarda tek çözümün Osmanlı benzeri bir idari sistem olduğunu, bugün yaşanan karmaşaları da örnek vererek anlatmaktadır:

Osmanlı Devleti'nin yıkılmasından çok üzüntü duyuyorum. Çünkü Osmanlı Devleti dünya dengesini ayakta tutan bir güç olmuştu ve sevilsin ya da sevilmesin, Osmanlı'nın çöküşünden itibaren Balkanlar ve Ortadoğu'daki çalkantılar durmak bilmedi.[28]

Balkanlar'da yaşayan, bu toprakların doğasını ve geçmişini iyi bilen bir tarihçinin böyle bir teşhiste bulunması son derece önemlidir.

Türkiye tıpkı Osmanlı'nın yaptığı gibi Balkanlar ve Ortadoğu'daki farklı etnik kimlik ve dinleri kucaklayan bir strateji geliştirmelidir. Geliştirilecek bu stratejinin dayanak noktası ise Türk-İslam kültürünün ve köklü medeniyetimizin yeniden keşfedilmesi olmalıdır. Nitekim bu topraklarda siyaseten olmasa bile, kültür olarak Türk hakimiyeti halen devam etmekte, özellikle Balkanlar'da ve Kafkasya'da farklı ırklardan olmalarına rağmen pek çok Müslüman kendini Türk ve Osmanlı addetmektedir.

Pek çok tarih bilimci ve siyasetçi de bu gerçeği kabul etmekte ve yazdıkları makalelerde bu noktaya dikkat çekmektedirler. Bu kişilerden birisi de dünyaca ünlü Ortadoğu uzmanı Prof. Dr. Edward Said'dir. Kendisi de Kudüslü Hıristiyan bir aileye mensup olan Edward Said, İsrail'de çıkan *Ha'aretz Gazetesi*'nde yayınlanan röportajında Ortadoğu'da kalıcı bir barışın inşa edilebilmesi için **"Osmanlı Millet Sistemi"**ni önermiştir.[29] Ari Shavit'in gerçekleştirdiği bu röportajda Osmanlı Millet Sistemi'ni bir nevi zorunluluk olarak gören Edward Said, bu konuda son derece haklıdır. Çünkü bütün bir tarih boyunca Ortadoğu ve Balkanlar'da en uzun ömürlü yönetimler Osmanlılar döneminde kurulmuş, Romalıların bile sağlayamadığı süreklilik ve bütünlük Müslüman Türkler tarafından yüzyıllarca korunmuştur.

Prof. Dr. Edward Said'in Ortadoğu barışı için dile getirdiği önerinin bir benzerini ünlü tarihçi Jason Goodwin de *New York Times*'daki **"Osmanlı'dan Öğreneceklerimiz"** başlıklı yazısında Balkanlar için önermektedir. Osmanlı'nın Balkanlar'da, din, dil ve etnik farklılıkların çok fazla olmasına rağmen, hüküm sürdüğü 14. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar hiçbir zaman kısıtlama yapmadığını ve bu şekilde istikrarı ve düzeni sağladığını söyleyen Goodwin, bugün huzuru sağlamayı bölgeye askeri güç yığmaktan ibaret gören Batılı güçlerin Osmanlı'dan öğrenecekleri çok fazla şey olduğunu dile getirmektedir.[30]

Bilindiği üzere yaklaşık son 50 yıldır dünyanın kalbi "Osmanlı hinterlandı" olarak da adlandırılan Ortadoğu'da atmaktadır. Eğer bu bölgede yer alan ülkeler, bugün dünyanın geleceğinde bu kadar hayati bir öneme sahiplerse, bu durumda Osmanlı'nın varisi olan Türkiye Cumhuriyeti'nin de bu süreçte kilit rol oynaması kaçınılmazdır.

Şunu da belirtmeliyiz ki, elbette bu kitapta anlatılan strateji, Osmanlı Devleti'nin yeniden kurulması değildir. Önemli olan Osmanlı millet ve devlet anlayışının hakim olduğu, insanların dost ve kardeşçe yaşayabildiği, barış ve güven dolu bir ortamın yeniden oluşturulabilmesi, güçlü bir ekonomik ve siyasi birliğin tesis edilmesidir. Çünkü Osmanlı yönetimi ve tecrübesi, istenildiğinde çatışmaların merkezi haline gelmiş olan bu bölgeye huzurun ve barışın getirilmesinin mümkün olduğunu bizlere göstermiştir. Bugün bir birlik oluşturma yönünde atılacak somut adımlar, bölge devletleri tarafından da kabul görecektir. Üstelik bu birlik dünyanın en gelişmiş medeniyetini, en zengin topraklarını ve üstün kültürünü de içinde barındıran, 21. yüzyıla damgasını vuracak bir birlik olacaktır. Bu birliğin öncülüğünü yapabilecek tek millet ise hiç şüphesiz Osmanlı'nın mirasçısı olan Türk Milleti'dir.

TÜRK DÜNYASINDA MEVCUT DURUM

Türk Dünyası denildiği zaman sadece Orta Asya'da SSCB'nin dağılmasının ardından kurulan Türki devletleri düşünmek yanlış olur. Zira Türk Dünyası "Adriyatik'ten Çin Seddi'ne" kavramıyla tasvir edilen çok daha geniş bir alanı kapsamaktadır. Bu geniş coğrafyada yaşayan farklı etnik kökenlere sahip olan topluluklar tarih boyunca hep Türk-İslam ahlakının şemsiyesi altında toplanmıştır. Özbekiyle, Kazakıyla, Uyguruyla, Tatarıyla, Çerkeziyle, Abhazıyla, Boşnağıyla, Çeçeniyle tüm toplulukları tek bir ideal, tek bir ülküde toplayan, söz konusu topraklarda hala varlığını devam ettiren Türk-İslam medeniyetinin mirasıdır.

Osmanlı Devleti'nin ulaşmış olduğu siyasi sınırlar içerisinde bugün onlarca bağımsız devlet bulunmaktadır ve bunların her birinde Osmanlı medeniyetinin izlerini taşıyan yüzlerce eser ve güçlü bir kültür mirası vardır. Üç kıtaya yayılan Osmanlı nizamı, 20. yüzyılda birtakım dış müdahalelerle siyasi varlık olarak ortadan kaldırılmıştır. Ancak ne var ki Osmanlı'nın tarihten silinmesiyle oluşan boşluğu, üzerinden geçen bir asırlık zamana rağmen, henüz herhangi bir güç doldurabilmiş değildir. Bugüne kadar Fransa, İngiltere, Amerika, Rusya gibi bölge dışından güçler tarafından Osmanlı hinterlandına türlü müdahaleler yapılmıştır. Bu ülkeler Osmanlı'nın izini silmek ve bu bölgede hakimiyet sağlamak için yıllar boyunca çok çetin mücadeleler vermişlerdir. Ne var ki bu bölgelere yabancı olan dış güçlerin, eski Osmanlı topraklarında huzuru ve barışı sağlamaları, güçlü bir devlet oluşturmaları hiçbir dönem mümkün olmamıştır. Kukla yönetimler, masabaşında çizilen haritalar, suni çatışmalar, ambargolar, hiçbir dönemde başarılı olamamış, bu ülkeler adeta vücuda yabancı bir madde gibi her zaman dışarı atılmışlar ve hiçbir dönemde arkalarında bölge halklarının desteğini bulamamışlardır.

Osmanlı İmparatorluğu'nun siyaset sahnesinden silinmesiyle birlikte başlayan karmaşa ve kaos, yaklaşık bir asırdan bu yana devam etmektedir. Bölge halkları uzun yıllardır savaşların ve çatışmaların altında ezilmektedir. İki Dünya Savaşı gören ve bu savaşlarla birlikte açlık, göç ve salgın hastalıklarla karşı karşıya kalan halkların büyük çoğunluğu da savaşların ardından komünist yönetimlerin baskıcı ve şiddet içeren idareleri altında ezilmişlerdir. Soğuk Savaş döneminin sona ermesiyle birlikte başlayan etnik çatışmalar neticesinde ise çok daha derin ve şiddetli acılarla karşı karşıya kalmışlardır. 1990'ların başından itibaren Balkanlar ve Kafkasya'da başta kadınlar, çocuklar ve yaşlılar olmak üzere masum halk savaşların ve sıcak çatışmaların baskısı altında ezilmektedir. Ortadoğu'da ise işgalci İsrail güçlerinin başlattığı işgal ve zulüm 50 yıldan fazla bir zamandır, hiç kesintiye uğramadan hüküm sürmektedir.

İşte bu sorunların bir an önce çözülmesinin sağlanması ve Osmanlı coğrafyasında yeniden istikrarın sağlanmasının ilk adımı bölgedeki mevcut durumun çok iyi kavranması olmalıdır. Çünkü gerek Ortadoğu, gerekse Kafkasya ve Balkanlar sahip oldukları coğrafi

ve stratejik önem nedeniyle pek çok ülkenin ilgi alanı içine girmektedir. Bu açıdan siyasi ve ekonomik çıkarların çok iyi değerlendirilmesi, çözüm yollarının tespit edilmesi ve çok yönlü bir stratejinin belirlenmesi son derece önemlidir. Sorunların doğru bir şekilde tespit edilmesi çözüme ulaşmadaki en önemli aşama olacaktır. Bu nedenle de söz konusu bölgelerde son durumun genel bir tahlilini yapmak çok önemlidir.

BALKANLAR'I ANLAMAK....

"Yiğitlerim, bugün sizin sevginizle titreyen şu Kosova meydanı, Allah'ın izni ile muzaffer bir şekilde dalgalanacak olan şanlı sancağımızın Macaristan içlerine doğru gitmesini, bundan sonra hiçbir düşman hamlesi durduramayacaktır."31

Murad Hüdavendigar'ın Kosava Meydan Savaşı'nda askerlerine yaptığı konuşmadan

Balkanlar'da bugüne kadar olup bitenler ve gelecekte olması muhtemel gelişmeler hakkında doğru fikir edinebilmenin ve olayları doğru açıdan değerlendirebilmenin yolu Türkiye'nin bölge ile tarihi bağlarını doğru tespit etmekten geçer. Bu nedenle Türklerin Balkanlar'a gelişi kadar, bu topraklardan ne şekilde ve hangi amaçla çıkarılmaya çalışıldıklarını da iyi kavramak gerekir.

Türkler Balkanlar'a ilk adımı Süleyman Paşa komutasındaki Osmanlı ordusunun 1353'de Çanakkale Boğazı'nı geçip Rumeli topraklarını fethi ile attı. 1389 Kosova Savaşı ise bir yandan Sırpları tarihi bir hezimete mahkum ederken, öte yandan Balkanlar'da Osmanlı'nın yenilmez bir güç olduğu gerçeğini ortaya koydu. 1521'de Kanuni'nin Belgrad'ı almasıyla hemen hemen tüm Balkanlar Türklerin hakimiyetine geçmiş oldu. Ancak bu, Türklerin Balkanlar'daki ilk hakimiyeti değildi.

Aslında bölgeye ilk gelen Türk kavmi, Hunlar'dı. Ancak Balkanlar'a Bizans'ı yenerek Batı Roma üzerinden gelen Hunlar, bu bölgede uzun süreli bir hakimiyet kuramadılar. Hunların ardından gelen Avar Türkleri ise Balkanlar'da geniş topraklar fethederek, yaklaşık 250 yıl süren bir hükümranlık dönemi yaşadılar. Ancak Avarlar 8. yüzyılın sonunda Hıristiyanlığı kabul ederek Slavlaştılar ve tarihten silindiler. Avarlardan sonra da göçebe Türk boylarının Balkanlar'a akınları devam etti. Ancak zaman içinde Slav halkı arasında asimile olup yok oldular.[32]

Osmanlılar ise hiçbir zaman asimile olmadılar. Aksine, fethettikleri her coğrafyaya kendi kimliklerini taşıdılar. Bunun en büyük nedeni İslam dinidir. İslam öncesi Türkler, güçlü bir kültüre sahip olmadıkları için fethettikleri topraklarda hem askeri hem de kültürel olarak kalıcı olamamışlardı. Oysa İslam'ın kabulünden sonra Türkler "asimile

olan" değil "asimile eden" bir millet oldu. Bunun en güçlü örnekleri ise Osmanlı tarihinde ortaya çıktı.

Örneğin Osmanlılar, İslam sayesinde Balkanlar'da kalıcı olabildiler. Balkanlar'da Kanuni Sultan Süleyman'ın Belgrad'ı almasıyla sağlamlaşan Osmanlı hakimiyeti, bölgedeki çeşitli Hıristiyan halkların zaman içinde ve kendi rızalarıyla İslam'ı kabul edişine vesile oldu. Dahası Osmanlı yönetimi bölgeye asırlar süren bir istikrar ve barış getirdi. Din, dil ve ırk bakımından çok karışık bir yapıya sahip olan Balkanlar'da Osmanlı yönetim tarzı tüm bu farklılıkları birbirleri ile kaynaştırma temeli üzerinde kurulu idi. Balkanlar'ın coğrafi yapısı itibarı ile her dönemde muhafaza edilen farklı kültürler, tarih boyunca ancak Osmanlı döneminde birarada huzur ve güvenlik içinde yaşadılar.

Bu tarihi gerçek, Osmanlı arşivlerinde yer alan belgelerle de gün yüzüne çıkmaktadır. Prof. İsmet Miroğlu'nun *"Türklerde İnsani Değerler ve İnsan Hakları"* isimli çalışmasında yer verdiği belgeler Balkan halklarının Osmanlı yönetiminden duydukları memmuniyeti gözler önüne sermektedir. 12 Şubat 1867 tarihinde yazılmış olan başka bir belgede Bulgar Milleti'nin Osmanlı idaresinden memnun oldukları şöyle ifade edilir:

Bulgar Milleti kulları beşyüz seneden beri Osmanlı idaresi altında mesut olarak yaşamaktadırlar. Bu süre zarfında mal, can ve dinleri fesatçıların ve kötülük peşinde olan kişilerin tecavüzünden muhafaza edilmiştir. Halbuki diğer memleketlerde yaşayan güçsüz ve fakirler, zenginlerin saldırılarına ve zulmüne maruz kaldıkları gibi kendilerine her türlü haksız muamele de reva görülmüştür. Zira Osmanlı idaresi altında yaşayan kuvvetliler tarafından güçsüzlere hiçbir şekilde eziyet edilmemiş, güçlüler ve zayıflar devletin bahşettiği adalet ve hakkaniyetten aynı nisbette faydalanmışlardır. Osmanlı idaresindeki Hıristiyanlar arasında din ve mezhep farkı gözetilmeyerek hepsine eşit muamele edilmiştir.[33]

Söz konusu huzur ve istikrar, 19. yüzyılın başında gelişen ulus-devlet anlayışının Batılı güçler tarafından bu topraklarda kışkırtılan bağımsızlık hareketlerini alevlendirmesine kadar sürdü. 19. yüzyıl boyunca, dış güçlerin tahrikiyle, bölgedeki gayrimüslim tebaa arasında iç isyanlar başladı. İsyanların ilk siyasi sonucu, Yunanistan'ın 1829'da bağımsızlığını ilan etmesi oldu.

Başta Sırplar olmak üzere gayrimüslim halklar arasındaki isyan hareketlerinde, Rusya'nın yönlendirdiği Pan-Slavizm hareketi etkili oldu. Bilindiği gibi bu akım Slav ırkının üstünlüğünü, kültürel ve siyasi olarak birlikte hareket etmesi gerektiğini öne sürmekteydi. Buna göre özellikle Osmanlı topraklarında yaşayan Slav kökenlilerin milliyetçilik duyguları tahrik edilerek, Osmanlı aleyhine faaliyette bulunmaları sağlanıyordu.

Yine bu akımdan etkilenen bazı topluluklar da daha rahat bir hayat umuduyla Rusya'ya göç etmekte idi. Ancak kısa süre içerisinde ne kadar büyük bir yanılgı içinde olduklarını anlamaya başladılar. Pan-Slavizm propagandasından etkilenerek Rusya'ya göç eden Bulgarların 30 Ocak 1862'de Osmanlı Devleti'ne geri dönebilmek için padişaha yazdıkları bir mektup bu pişmanlığı açıkça ifade etmektedir. Bu mektup, bir yandan

Bulgarların Osmanlı topraklarından göç ettikleri için duydukları derin pişmanlığı dile getirirken, öte yandan Osmanlı'nın Batılı güçler tarafından yeri doldurulması mümkün olmayan adalet ve devlet anlayışını gözler önüne sermektedir:

Ecdadımız Osmanlı idaresi altında rahat ve her türlü nimet ve adaletle dolu bir hayat sürmüşler iken bizler, Rusya'ya gitmekle yazık ki bir tuzağa düşmüş olduk. Saf insanlar olduğumuz için aleyhimize tertiplenen bu hareketin sonunu düşünmedik ve bu işi bilerek yapmadık... Gece gündüz pişmanlık gözyaşları döküyoruz. Zira burada hiç kimse yüzümüze bakmıyor... Bizler gibi kandırılan Bulgar hemşehrilerimizle birlikte affedilerek tekrar Osmanlı topraklarına dönebilmemiz hususunu niyaz ederiz.[34]

Osmanlı dönemindeki istikrar ve bütünlük bölgeye istikrar getirmiş, hem bölge halkının yaşam kalitesini yükseltmiş, hem de dış güçlerin saldırılarına karşı küçük büyük tüm etnik kökenleri ortak bir savunma altına almıştı. İşte bu nedenle de gerek Osmanlı'nın varlığından, gerekse Balkan halklarının birlik olarak oluşturdukları büyük güçten çekinen dış güçler, uzun süre bu bölgeden uzak durmuşlardır.

Ancak yüzyılın son çeyreğinde Rusya'nın ve Batılı ülkelerin yayılma ihtirasları yeniden kabardı. 1877-78 Osmanlı-Rus Savaşı'nın ardından düzenlenen 1878 yılındaki Berlin Kongresi ile, Balkanlar'daki Osmanlı topraklarının önemli bir bölümü Devlet-i Ali'nin yönetiminden çıktı. Bulgaristan'ın büyük kısmı Osmanlı idaresinden koptu. Ruslar Besarabya bölgesini ele geçirdiler. Sırbistan, Karadağ ve Romanya bağımsız birer devlet oldu. Bosna-Hersek ise, Osmanlı yönetiminde kalmakla birlikte "teorik" olarak Avusturya-Macaristan toprağı haline geldi. Öte yandan Kıbrıs ve Süveyş de İngilizlere verildi. Berlin Kongresi öncesinde ve sonrasında, Osmanlı'nın parçalanması ve paylaşılması, dönemin Avrupa devletlerinin ve Rusya'nın dış politikasının temel hedefi oldu. Batılı ülkeler için Avrupa ile Asya arasındaki stratejik Osmanlı bölgelerini ele geçirebilmek ayrı bir önem arzetmekteydi. Bu amaçla, onlarca farklı dil, ırk, mezhep ve etnik kökenden oluşan Balkan halklarını birtakım milliyetçi hayallere kaptırıp provoke etmek ise hiç zor olmadı. Osmanlı döneminde içiçe geçmiş, sakin ve istikrarlı bir yaşam süren bu topluluklar, örneğin Sırplar, Bulgarlar veya Yunanlılar, çeşitli kışkırtmalarla ayrılıkçı ve çeteci toplumlara dönüştüler.

Gerçekte Balkan halkları kısa süre içinde Avrupa devletlerine ve Ruslara güvenerek yola çıkmakla tarihlerinin en büyük hatalarından birini yapıyorlardı. Çünkü Osmanlı'nın gitmesiyle bağımsız ve güçlü birer devlet halini alacaklarını zanneden Balkan halkları için asıl problemler yeni başlayacaktı. Tıpkı Osmanlı öncesinde olduğu gibi Balkan halkları tekrar parçalara bölünecek ve yıllarca birarada ve kardeşçe yaşayan tolulukl ar birbirleriyle savaşmaya başlayacaklardı. Balkan devletlerinin, Osmanlı'ya karşı düzenledikleri I. Balkan Savaşı'nın ardından, kendi aralarında anlaşmazlığa düşüp II. Balkan Savaşı'na girişmeleri, bu tarihsel gerçeğin en açık kanıtı olacaktı.

I. Dünya Savaşı sonrasında Avrupa devletlerinin masabaşında oluşturdukları suni sınırlara sahip ulus devletler, yaklaşan büyük fırtınanın habercisiydi. II. Dünya Savaşı'nda baştan aşağı Alman ve İtalyan ordularının işgali altında kalan ve iç savaşlarla çalkalanan

Balkan ülkeleri, savaşın sonunda komünist Sovyet rejiminin kontrolüne terk edildiler. Komünist idareler altında yıllarca baskı, şiddet ve işkenceye maruz kalan, dinlerini yaşamaları engellenen Balkan milletleri, büyük acılar çektiler. Komünist rejimin dikta yönetimiyle perdelenen etnik kökenli tartışma ve çatışmalar, bu rejimlerin yıkılmasıyla birlikte kaldığı yerden -ve daha şiddetli bir şekilde- başladı.

Bitmek Bilmeyen Kavgaların Kaynağı

Balkanlar'ı anlayabilmek için bölgedeki Türk-İslam tarihinin yanısıra, bölgenin stratejik ve coğrafi önemi üzerinde de durmak gerekir. Büyük bölümü dağlık ve kayalık olan, derin vadilerle parçalanmış ve sık bitki örtüleriyle kaplı Balkanlar'da coğrafi yapının bir sonucu olarak iletişim ve ulaşım her zaman zorlukla sağlanmıştır. ("Balkan" kelimesi de, "dağlık bölge" anlamına gelir.) Ulaşım ve iletişimin zayıflığı ise, birbirlerine komşu olarak yaşamalarına rağmen, kültürel yönden birbirinden çok uzak, hatta birbirine düşman halklar meydana getirmiştir. Etnik farklılıklara, kültürel farklılıklar da eklenince düşmanlıklar daha da artmış, Balkanlar istikrarsızlığa açık bir bölge haline gelmiştir. Balkanlar'da, asırlar boyunca yüzlerce devletin kurulmasının ve yüzlercesinin yok olmasının en önemli nedenlerinden biri farklılıkları düşmanlığa çeviren bu tutucu ve içine kapalı Balkan kültürüdür.

Çatışmaların alevlenmesinin altında yatan neden ise, bağımsızlığını ilan eden ülkelerde birbirine düşman ve birarada yaşamak istemeyen azınlıkların yer almaları olmuştur. Balkanlar'daki hiçbir devlet, etnik ve dini yönden homojen değildir. Bu karmaşık durumu şöyle de izah edebiliriz: Balkanlar'daki siyasi harita ile etnik dağılım haritası arasında büyük uyumsuzluklar vardır. Hemen hiçbir etnik grup -Karadağlılar ve Slovenler hariç- tek bir devletin çatısı altında yaşamamaktadır. Örneğin Arnavutluk'un siyasi sınırları ile Arnavutların yaşadıkları bölgelerin "çakışma" oranı yaklaşık %50'dir. Arnavutların neredeyse yarıdan fazlası Arnavutluk dışında, Kosova ve Makedonya'da yaşarlar.

Benzer bir biçimde Sırplar ile Sırbistan arasında da büyük bir uyuşmazlık vardır. 10 milyonu aşan nüfusları ile Balkanlar'ın en büyük etnik gruplarından biri olan Sırplar, Sırbistan'ın dışında iki ülkede daha yaşarlar: Hırvatistan ve Bosna-Hersek'te. Öte yandan Sırbistan toprakları içinde yaşayan insanların %15'inden fazlası Sırp değildir; bunlar kendilerini Sırplarla "can düşmanı" olarak gören Arnavutlar ve Sancak'taki Slav Müslümanlarıdır.

Balkanlar'daki hangi ülkeyi ele alsak, benzer bir mozaikle karşılaşırız. Bulgaristan'da Türkler ve diğer azınlıklar nüfusun %15'ini oluşturur. Makedonya nüfusunun %65'i Makedonlardan oluşur, ülkede %22 dolayında Arnavut, %4 Türk ve daha başka azınlıklar yaşamaktadır. Yunanistan'ın Batı Trakya bölgesinde 120 bin kadar Türk,

ayrıca kuzey bölgelerinde büyük bir Slav Makedon azınlık yaşar. Bosna-Hersek'te nüfusun %45'i Müslüman, %30'u Sırp, %17'si ise Hırvat'tır.

Elbette bir ülke içinde farklı etnik ya da dini grupların yaşaması bir sorun değildir. Bu tür mozaikler, teorik olarak, "çok etnisiteli, çok kültürlü" bir devlet düzeni ve "birarada yaşama"ya dayalı toplumsal bir formül içinde yaşatılabilirler, tıpkı Osmanlı da olduğu gibi. Ancak ne yazık ki Balkanlar'daki devletlerin aşırı milliyetçi yaklaşımları, katı ideolojik uygulamaları bu formülü gerçekleştirilemez hale getirir. Bölgedeki devletlerin önemli bir bölümü -ki başlarında Sırbistan ve Yunanistan gelir- homojen bir etnik ve dini toplum oluşturma amacındadırlar. Bu, kimi zaman Sırbistan örneğinde olduğu gibi "etnik temizlik" çabalarına, kimi zaman da Yunanistan örneğinde olduğu gibi zoraki asimilasyon politikalarına yol açmaktadır. Bu ülkelerin söz konusu baskıcı politikalarında ısrarcı olduklarını ise yıllardır süregelen acı tecrübelerden sonra artık öğrenmiş bulunuyoruz.

Edirne'nin Gerisinde Bıraktıklarımız...

Balkanlar'ın bu karmaşık haritasının çok ilginç bir yönü ise, Türkiye'den Adriyatik'e kadar uzanan bir Türk-İslam kuşağı barındırmasıdır.

Önce geçmişe bir göz atalım. 1912'deki Balkan Savaşı'na dek İstanbul'dan yola çıkıp Adriyatik Denizi'ne kadar Devlet-i Ali Osmaniye'nin sınırları içerisinde ilerlemek mümkündü. Tüm Batı Trakya, Makedonya, Arnavutluk ve hatta bugünkü Yugoslavya'nın sınırları dahilinde kalan Kosova ve Sancak bile Osmanlı egemenliği altında idi. Selanik, Osmanlı İmparatorluğu'nun ikinci büyük kenti idi. Dahası, söz konusu Rumeli toprakları üzerinde yaşayan ahalinin de çoğunluğunu Türkler ve Müslümanlar oluşturuyordu. Batı Trakya ve Makedonya'da zamanında Anadolu'dan göçmüş olan Türkler ve Müslüman Slavlardan oluşan bir Türko-İslami halk, çoğunluğu oluşturuyordu. Arnavutluk, Kosova ve Makedonya'da yaşayan Arnavutlar da İslam dinini kabul etmeleri nedeniyle Devlet-i Ali'nin "has" tebasından sayılıyordu.

Bu Osmanlı mirasının Balkanlar'da nasıl hala ayakta olduğunu görmek içinse, İstanbul'dan çıkıp Bosna-Hersek'in kuzeybatı ucundaki Bihaç'a bir yolculuk yapmak yeter. Türkiye sınırlarından çıkıp Yunanistan'a girdiğinizde, Türk azınlığın yaşadığı Batı Trakya toprakları üzerinde ilerlersiniz. Burada yaklaşık 120 bin Türk soydaşımız vardır ve Yunanistan'ın onyıllardır uyguladığı asimilasyon politikalarına rağmen ısrarla milli ve dini kimliklerini korumaktadırlar.

Batı Trakya'nın hemen yukarısında, güneydoğu Bulgaristan'da ise daha kalabalık ve geniş bir Türk azınlık yaşamaktadır. Bulgaristan nüfusunun %9'unu oluşturan Türkler, ülkenin kuzey ve güneyinde yer alan iki geniş bölgede yaşarlar. Güney Bulgaristan'da batıya doğru ilerledikçe bu kez de Pomak Türklerinin yoğun olarak yaşadığı bölgelere ulaşırsınız. Pomaklar az sayıdaki Çingene ile birlikte, Bulgaristan'ın %13'lük Müslüman nüfusunu oluştururlar.

Batıya doğru daha da ilerleyince Makedonya'ya varırsınız. Yunanistan'la Sırbistan'ın arasında sıkışmış olan ve her ikisini de kendisi için bir tehdit olarak gören bu küçük Balkan devleti, stratejik olarak Türkiye'yle aynı saftadır. Dahası, Makedonya'da çok sayıda Arnavut ve sayıları yüksek olmasa da ağırlıkları bulunan bir Türk azınlık yaşamaktadır. Bu iki Müslüman unsur, ülke nüfusunun yaklaşık %30'unu oluşturur.

Daha da batıya gittiğinizde ise, Türkiye'ye göçmüş olan milyonlarca soydaşı, Müslümanlığı ve anti-Sırp, anti-Yunan stratejik konumu nedeniyle yine Türkiye'ye yakından bağlı olan Arnavutluk'a ulaşırsınız. Vardığınız sahil, Adriyatik sahilidir.

Hepsi bu kadar değil. Arnavutluk'tan kuzeye çıkın, bu kez "Sırbistan içindeki Arnavutluk"a, yani Kosova'ya ulaşırsınız. Kosova nüfusunun %90'ını oluşturmalarına karşın Sırbistan yönetimi tarafından sistemli bir biçimde ezilen bu Arnavutlar, Müslüman kimliğine ve dolayısıyla "Türkiye ekseni"ne psikolojik olarak son derece bağlıdırlar. Kosova'dan kuzeybatıya doğru ilerlediğinizde ise, Sırbistan ile Karadağ arasındaki sınır boyunca uzanan Sancak bölgesine gelirsiniz. 1912'ye kadar Osmanlı toprağı olarak kalmış olan bu bölgedeki Slav Müslümanları, son derece güçlü bir İslami kimliğe sahiptirler.

Sancak'ın bittiği yerde Bosna başlar. Bugün doğu Bosna, Bosna-Hersek Federasyonu'nun Sırp tarafını oluşturan Republika Srpska'ya aittir. Ama işgal edilmiş olan bu bölge biraz yarılsa, İzzetbegoviç'in Dayton Anlaşması'nda bırakmamak için çok direndiği "Gorazde koridoru"nu kullanarak Saraybosna'ya ve oradan da Devlet-i Ali Osmaniye'nin sınırlarının vardığı en uç noktaya, Bihaç'a varmak mümkündür.

Edirne'den Bihaç'a uzanan bu kuşak, dikkat edilirse, jeostratejik yönden oldukça anlamlı bir hat üzerinde uzanmaktadır. Bu ise tesadüfi bir durum değil, aksine hesaplanmış ve bilinçli olarak oluşturulmuş bir stratejidir: Osmanlı yönetimi, Balkanlar'ı fethettikten sonra bölgede demografik bir düzenleme yapmış ve asırlar süren bir süreç içinde bölgedeki önemli stratejik noktalara Müslüman toplulukları yerleştirmiştir. Bu Müslüman toplulukların bir kısmı Anadolu'dan göç ettirilerek Balkanlar'a yerleştirilen göçebe Türkmen boyları, bir kısmı ise Müslümanlığı sonradan kabul eden otokton (Müslümanlığı sonradan kabul eden, aslen Türk olmayan, ama Müslüman olduğu için bölgede Türk kabul edilen halklar) bölge halklarıdır (Arnavutlar, Boşnaklar gibi).

Kısacası Devlet-i Ali Osmaniye artık yoktur, ama Balkanlar'ı bir uçtan diğer bir uca kat eden bir Türk-İslam kültürü ve medeniyeti onun mirası olarak hala ayaktadır. Sayıları 10 milyonu bulan Balkan Müslümanları, Edirne'den Bihaç'a kadar uzanan bir hat üzerinde yaşamaktadırlar. Dahası, bu hat üzerinde bazıları 1878'den bazıları ise 1912'den bu yana direnmektedirler. Tek umutları ise bir gün eski huzurun, barışın ve düzenin yeniden kurulması, güçlü bir birliğin tesis edilmesidir...

Balkan Müslümanlarının Türk Kimliği

"Türko-İslami" tanımı gerek Balkan Müslümanlarının bizzat kendileri, gerekse onları "düşman" olarak gören Balkan milliyetçileri tarafından benimsenen bir tanımdır. Bugün başta Sırplar olmak üzere diğer tüm Balkan milliyetçileri, Boşnakları ve Arnavutları yani etnik olarak Türk olmayan ve Türkçe konuşmayan Balkan Müslümanlarını "Türk" olarak tanımlarlar. Bunun nedeni ise, etnik kökenleri ne olursa olsun, Balkanlar'daki tüm Müslümanların, aralarında yaşadıkları Hıristiyan uluslardan ayrı bir "millet" olarak algılanmalarıdır. Bu "millet"in ismi ise, her ne kadar etnik bir Türklüğü ifade etmese de, "Türk Milleti"dir. Florida Üniversitesi'nden Balkan tarihçisi Maria Todorova bu durumu şöyle açıklıyor:

Balkan milliyetçiliği Ortodoks Hıristiyanların birliğini parçalarken, öte yandan tek vücut ve değişmez bir Müslüman cemaati imajı üretmiştir ve bunu da "millet" kavramı bazında görmektedir. Bir başka deyişle, Balkanlar'daki Hıristiyan halklar kendi aralarında milliyetçilik kıstasına göre ayrımlar geliştirirken, öte yandan Müslümanlara, sanki bu insanlar tek bir milletmiş gibi davranmışlar ve bu yönde bir söylem geliştirmişlerdir. Bu Hıristiyan uygulamasının en açık örneği, Balkanlar'daki tüm Müslümanlara, etnik kökenlerine göre bir ayrım yapmadan, "Türk" denmesidir. Bu, bölgede hala çok yaygın olan bir kullanımdır.

Öte yandan, Balkan Müslümanlarının geneli de, milliyetçi söyleme adapte olmadıkları ve Balkanlar'daki ulus-devlet oluşumları tarafından dışlandıkları için, kendilerini ayrı bir "millet" sayan bir toplumsal bilinci bugüne kadar korumuşlardır.[35]

Todorova'nın da belirttiği gibi, Balkan Müslümanları için dini kimlikleri her zaman için etnik kimliklerinden çok daha öncelikli olmuştur. Bosna'daki durum daha da belirgindir; Sırplarla ya da Hırvatlarla tamamen aynı etnik kökene sahip olan ve aynı dili konuşan Boşnaklar, bu iki halkla hiçbir zaman bütünleşmemiş, kendilerini hep Osmanlı ekseninde görmüşlerdir.

Balkan uzmanı Eran Frankel, aynı durumun Makedonya içinde de geçerli olduğunu vurgular. Frankel'e göre, "Makedonyalı Müslümanlar hiçbir zaman Makedonyalılık adına İslam'ı geri plana atmış ya da reddetmiş değildirler. Aksine, çoğu kez kendi Slavlıklarını reddetmişler ve Slav-olmayan bir İslam kimliğini benimsemişlerdir."[36] Yine Frankel'e göre Makedonya'daki Müslüman Arnavutlar ya da Çingeneler, kendilerine Slav kimliğini benimsemektense, "Türk" olarak tanımlanmayı tercih ederler.[37]

İşte bu nedenle de, Türkiye'nin Balkan yarımadasındaki "uzantısı" olan halklar, yalnızca birkaç milyonluk Balkan Türk'ü değil, nüfusları 10 milyonu bulan Balkan Müslümanlarıdır. Çoğu etnik olarak Türk olmayan ve Türkçe konuşmayan bu insanlar, kendilerini aynı dili konuştukları Sırplardan ya da Bulgarlardan çok, Türklere yakın hissetmektedirler.

Çünkü bu insanlar herşeyden önce "Osmanlı"dırlar ve Türkiye de Osmanlı'nın yegane mirasçısıdır. Tarihçi Maria Todorova, bu konuda şöyle söyler:

Türkiye'nin Balkanlar'daki etkisi oldukça komplekstir. Bu etki, öncelikle Balkanlar'daki Türkçe konuşan nüfusa yöneliktir. Bu nüfusun büyük bölümü

Bulgaristan'da yaşar, kalan kısmı ise çok daha az sayılarda Yunanistan, Romanya ve eski Yugoslavya'dadır. Ancak Türkiye'nin etki alanı bununla sınırlı değildir. Aynı zamanda Slav diliyle konuşan Müslümanlar da Türkiye'nin etki alanı içindedirler.[38]

Todorova, Türk-olmayan Balkan Müslümanlarının kendilerini Türklükle özdeşleştirme eğilimlerine gösterge olarak ilginç bir noktanın daha altını çizer: 20. yüzyıl boyunca Balkanlar'dan Türkiye'ye göç eden Slav Müslümanlar (Arnavutlar dahil), Türk kimliğini benimseyerek Türk toplumu içinde asimile olmuşlardır. Bu durum, Todorova'ya göre, "Osmanlı mirasının Türk etkisine dönüşmesinin açık bir örneğidir."[39]

Dolayısıyla Türkiye'ye düşen, Balkanlar'daki etnik ve dini mozaiği iyi analiz etmek ve bu mozaik içinde, kendi tarihsel kimliğine uygun bir strateji belirlemektir. Bunu yaparken etnik, dini ve kültürel değerlerin dünya siyasetinde her geçen gün daha fazla önem kazandığını, dünyanın giderek daha artan bir biçimde medeniyetler arasındaki ilişkilerle tanımlanacağını da hatırlamak gerekmektedir. Dahası, Balkanlar, etnisite, din ve kültür gibi kavramların en etkili olduğu bölgelerin başında gelmektedir. Bir başka deyişle, Soğuk Savaş sonrası dünyada, Türkiye Balkanlar'a bakarken kendi tarihsel ve kültürel kimliğini ön plana çıkarmalı ve bu kimliğe uygun bir strateji belirlemelidir.

Görüldüğü gibi tüm Balkanlar'da, aslında etnik olarak "Türk" olmamalarına karşın, kendilerini "Türk" olarak gören ya da görmeye eğilimli büyük bir Müslüman nüfus vardır. Bu "fahri soydaşlarımız"ı bize bu denli bağlayan unsur ise Türk-İslam ahlakı ve Osmanlı mirasıdır. Nitekim 1997 yılının başlarında Belgrad'da yapılan gösteriler esnasında protestocuların **"Türk Yönetimine Özlem", "Neredesin Ey Türk (Osmanlı) Yönetimi Altındaki Günler"** şeklinde pankartlar açmaları Batı basınının da dikkatini çekmiş ve Türkiye'nin bölgede aktif olması gerektiğinin altını bir kez daha çizmiştir.[40]

Üstelik artık Batılı güçler Balkanlar'da kanayan yarayı tedavi etmeye güçlerinin yetmediğini kendileri de itiraf etmektedirler. Eski Dışişleri Bakanlarından Hikmet Çetin, *Zaman Gazetesi*'nde yayınlanan bir haberde Batı'nın Balkanlar sorununu çözmekte içine düştüğü aciz durumu şu şekilde ifade etmiştir:

1992 yılında Bosna-Hersek konusunda bir toplantı yapılıyordu. Türkiye de çağrıldı. Miloseviç, Karadziç hepsi oturuyorlardı. Benim yanımda Amerika Dışişleri Bakanı vardı. Yugoslavya'da yedi yıl büyükelçilik yapmış. Bana dönerek 'Siz bu felaket yerlerde 500 yıl nasıl kaldınız?' dedi."[41]

Görüldüğü üzere Balkanlar'da kalıcı barışın inşa edilmesinin yolu Türk-İslam kültürünün devlet anlayışından geçmektedir. Bugün her türlü teknik, teknolojik ve askeri imkana sahip olan Batı, bölgeye sadece askeri güç yığınağı yapmakla yetinmekte, ancak bölge halklarının güvende hissedebileceği asayiş ve düzeni sağlayamamaktadır. Aksine yapılan dış müdahaleler bölgede yaşananları daha da karmaşık hale getirmekte, zulmün hızını ve şiddetini artırmaktadır.

İşte bu nedenle Türkiye, Osmanlı kimliğine ve tarihine sahip çıkmakla yükümlüdür. Üstelik bu durum Türkiye için büyük bir stratejik avantaj da oluşturmaktadır. "Osmanlı"

kavramı Türkiye'nin etkisini sınırlarının çok ötesine taşıyan büyük bir vizyonun adıdır. Bu Balkanlar'da olduğu gibi Ortadoğu'da da böyledir.

ORTADOĞU'YA BARIŞI GETİRMEK

Ortadoğu belki de dünya coğrafyasının en karmaşık, en sorunlu ve en önemli bölgesidir. 20. yüzyılın en büyük değeri haline gelmiş olan petrolün yüksek miktarda çıkarılmasıyla büyük önem kazanan Ortadoğu, geçen yüzyılın başından bu yana dünyanın en istikrarsız, en kanlı bölgelerinden biri haline gelmiştir. Savaş, terör, işgal, katliam, çatışma gibi kelimeler Ortadoğu halkının günlük hayatının bir parçası haline gelmiştir.

Müslümanların, Hıristiyanların ve Yahudilerin kutsal mekanlarını barındıran bu topraklar, 1517'de Yavuz Sultan Selim'in fethi ile Osmanlı topraklarına katılmış, 19. yüzyılın başlarına kadar da Osmanlı hakimiyetinde kalmıştır. Aynı yıllarda Hicaz topraklarının da Osmanlı sınırlarına dahil edilmesiyle birlikte, bölgede tam anlamıyla bir Türk hakimiyeti sağlanmıştır.

Türk hakimiyeti ile birlikte bölgeye huzur, bolluk ve refah gelmiştir. Başta Kanuni Sultan Süleyman olmak üzere, tüm Türk Sultanları da Kudüs topraklarına özel bir ilgi göstermiş, İmparatorluğun en zor ve sıkıntılı günlerinde dahi bu bölgeyi ihmal etmemişlerdir. Kurulan vakıflar ve eğitim kurumlarının yardımıyla halkın maddi durumu kadar kültür seviyesinin de yükselmesi için çaba göstermişler, bölgede köklü bir Türk-İslam medeniyeti kurmuşlardır. Günümüzde bölge halkı kendini hala Osmanlı-Türk kültürüne yakın hissetmekte ve bölgede Türk-Osmanlı medeniyeti, mimarisi, emeği ve tüm haşmeti ile varlığını hala korumaktadır.

Her üç dinin de merkezi konumundaki Kudüs, tarih boyunca en uzun istikrar dönemini Osmanlılar zamanında yaşamış, Kudüs halkı 400 yıl boyunca adaletin, barış ve güvenliğin nimetlerinden faydalanmıştır. Hıristiyanlar, Yahudiler ve Müslümanlar tüm mezhepleri ile birlikte, kendi inançları doğrultusunda, diledikleri gibi ibadetlerini yerine getirmişler, kendi örf ve adetlerini yaşamışlardır.

Ancak bu toprakların Osmanlı'nın elinden çıkması ile birlikte önce sömürgeci devletlerin, daha sonra 1948'de kurulan İsrail Devleti'nin uyguladığı işgalci politika, yaklaşık 100 yıldır bölgede dirlik ve düzen bırakmamıştır. 19. yüzyılın ikinci yarısında ve 20. yüzyılın başında Balkanlar'dakine benzer bir süreç Ortadoğu'da da yaşanmıştır. Osmanlı'yı bu bölgeden uzaklaştırmak ve geride kalan tüm izlerini silmek isteyen güçler yine devreye girmiş ve Balkanlar'dakine benzer bir parçalama politikasına başlamışlardır. Özellikle de İngiltere ve Fransa'nın müdahaleleri Ortadoğu'yu bitmek bilmeyen bir kargaşanın içine sürüklemiştir. Ortadoğu'nun dünyanın en zengin petrol yataklarını barındırdığının fark edilmesi ise Ortadoğu'yu paylaşma yarışını hızlandırmıştır. İki ülke arasındaki gizli Sykes-Picot anlaşması Fransa ve İngiltere'nin bu gizli planlarının bir belgesi niteliğindedir.

1916'da İngiltere temsilcisi Sir Mark Sykes ile Fransa temsilcisi M. F. George Picot arasında imzalanan söz konusu anlaşma Osmanlı topraklarını İngiltere, Fransa ve Rusya arasında paylaştırırken, Filistin için de uluslararası bir statü öngörüyordu. İşte bu ileride kurulacak olan İsrail Devleti için de ilk adımdı.

Bölgeye Terör Tohumlarının Serpilmesi...

Sykes-Picot anlaşmasının imzalandığı dönem, bölgede bir Yahudi Devleti kurulması için hummalı bir çabanın yürütüldüğü dönemdi aynı zamanda. MS 70 yılında bu topraklardan sürülmeleriyle birlikte dünyanın dört bir yanına dağılan Yahudilerin Filistin hayali tarihin hiçbir döneminde sönmemişti. 1890'ların başında aslen bir gazeteci olan Theodor Herzl'in önderliğinde kurulan "Siyonizm" hareketi, dünyaya yayılmış olan Yahudilerin tekrar Filistin'e dönmeleri ve bağımsız bir devlet kurmaları için çalışmalara başladı. Herzl, 21-31 Ağustos 1897'de Basle'da topladığı I. Siyonist Kongre'de temel hedef ve yöntemleri tespit etti. Bu amaçla örgütler toplandı, fonlar oluşturuldu, günümüz deyimiyle son derece örgütlü bir "lobici"lik faaliyeti başladı. (Konu hakkında detaylı bilgi için Bkz. *Yeni Masonik Düzen,* Harun Yahya, Vural Yayıncılık, 3.B, Temmuz 2000)

Filistin'de bir Yahudi Devleti kurma hedefindeki Yahudi Miliyetçileri, diğer adıyla Siyonistler, ilk önce topladıkları paralarla Filistin'de yaşayan Araplar'dan toprak satın almaya başladılar. Ancak asıl hedeflerine bu şekilde ulaşamayacaklarını biliyorlardı. Theodor Herzl, 19 Mayıs 1901 tarihinde Sultan Abdülhamit'le yaptığı görüşmede, "Avrupa Borsasını ellerinde tutan Yahudilerin Osmanlı İmparatorluğu'nun bütün borçlarını ödemesi karşılığında Filistin topraklarının onlara verilmesini" içeren gizli bir teklifte bulundu. Ancak bu teklif Sultan tarafından "Vatanın bir karış toprağı bile satılık değildir"[42] tepkisiyle geri çevrildi.

1917'de ise İngiltere Dışişleri Bakanı James Balfour, Siyonistlerin önde gelen isimlerinden Edmond De Rothschild'e gönderdiği bir mektupta "Majestelerinin Hükümeti'nin Filistin'de bir Yahudi vatanı kurulmasını desteklediğini" ifade ediyor, böylece uluslararası arenada İsrail Devleti'nin yolu da açılmış oluyordu. Bu vaat, Filistin'in I. Dünya Savaşı sonunda Osmanlı'nın egemenliğinden çıkmasıyla anlam kazandı. 1918 yılında Osmanlı askerleri Filistin'den çekildi ve bölge İngiliz hakimiyetine girdi. Bu yeni hakimiyetle birlikte bölge yaklaşık bir asırdır süregelen bir çatışmanın da içine girmiş bulunuyordu. 1880 ile 1918 yılları arasında Filistin'de 24 bin olan Yahudi nüfusu 65 bine çıkıyor ve böylece hukuksuzca yurtlarından çıkarılan Araplarla Yahudiler arasında gerginlikler tırmanmaya başlıyordu. Bölgede düzenli olarak artan Yahudi nüfusu, II. Dünya Savaşı'nda toplam nüfusun dörtte birine yükseldi.

Araplar, İngilizler ve Yahudiler arasında yıllar süren çatışmalar 1947 yılında Birleşmiş Milletler nezdinde görüşülmeye başlandı ve konuyla ilgili kurulan özel komisyon Filistin'in Yahudi ve Araplar arasında ikiye bölünmesini, Kudüs'ün ise uluslararası bir statüye kavuşturulmasını önerdi. Ancak öneri Arap devletleri tarafından kabul edilmedi. Siyonistlerin 1948 yılında bağımsız devletlerini ilan etmeleriyle birlikte 50 yıldan fazladır süren savaşların temeli atılmış oldu.

Irkçı ve işgalci bir ideoloji olan Siyonizm üzerine bina edilmiş olan İsrail, önce 1948'de, ardından da 1967'de Arap topraklarını işgal etti ve bu iki aşamada Filistin'in tamamını ele geçirdi. 3,5 milyon Filistinli evlerini terk edip mülteci olarak yaşamlarını

devam ettirmeye başladılar. Yıllarca süren savaşlar neticesinde binlerce masum insan hayatını kaybetti. İsrail kuruluşundan bu yana terör ve şiddeti devlet politikası haline getirmiş ve sadece işgal ettiği topraklarda değil, tüm Ortadoğu coğrafyası üzerinde terörün ve anarşinin baş aktörü olarak yer almıştır.

İsrail terörü halen devam etmektedir. Kadın, çocuk, yaşlı ayırt etmeden katliamların yapıldığı Filistin topraklarında, henüz 11-12 yaşındaki çocukların kurşunlara, roketlere, hava saldırılarına karşı taşlar ve sopalarla yürüttükleri amansız direnişleri artık alışılmış manzaralar halini almıştır. Henüz 15'ine bile gelmemiş çocuklar İsrailli askerlerin dipçikleriyle feci şekilde dayak yemekte, okullarına kurşun yağmurları altında gitmekte, attıkları taşlara gerçek mermilerle karşılık verildiği için çoğu sakat kalmakta ya da ölmektedirler. Ancak televizyon kameralarından tüm dünya kamuoyuna yansıyan bu görüntülerden de öte bir terör anlayışı vardır İsrail Devleti'nin. 1948 yılında bir Arap köyü olan Deir Yassin'e İsrail terör örgütü Stern tarafından düzenlenen saldırının izleri hafızlardan hala silinmemiştir. Hamile kadınlar ve çocukların da dahil olduğu 280 kadar köylünün sokaklarda dolaştırıldıktan sonra kurşuna dizildiği Deir Yassin'de genç kızlara tecavüz edilmiş, erkeklerin cinsel organları kopartılmıştır. Raporlarda ortadan ikiye bölünen küçük bir kız çocuğundan bile söz edilmektedir.[43] Bu şekilde 6 ay içinde Arap köylerine düzenlenen sayısız baskın neticesinde 400 bine yakın Arap yurdunu terk etmek zorunda kalmıştır.

İsrail Devleti bölgede ideolojisi gereği uyguladığı terör ve baskı politikasını gizli veya açık devam ettirmektedir. Öte yandan bölgedeki diğer devletlerin de gerek kendi iç sorunları, gerek birbirlerinden destek görmemeleri, gerekse zayıf ekonomileri nedeniyle bu politikaya karşı etkin bir güç oluşturmaları mümkün olmamaktadır. Her biri suni sınırlarla birbirlerinden ayrılmış olan Ortadoğu devletleri tek bir ideal ve ülkü doğrultusunda kendilerini birleştirecek ve yönlendirecek bir gücün bekleyişi içindedirler. Bu güç ise sahip olduğu tarihi miras gereği Türkiye'nin elindedir. Çünkü Türkiye'nin tüm bölge devletleri üzerinde tahminlerin üzerinde bir etkisi vardır. Ancak I. Dünya Savaşı sırasında batılı devletler tarafından bu bölgede izlenen politikanın izleri de halen devam etmektedir. Bu nedenle önce bu politikanın mantığına ve hedefine kısaca göz atmakta fayda vardır.

Suni Sınırların Getirdiği Karmaşa

Yukarıda da değindiğimiz gibi Osmanlı Ortadoğu'yu I. Dünya Savaşı ile birlikte yitirdi. Savaşın ardından da Ortadoğu'da, bölgenin yeni hakimlerinin siyasi ve ekonomik çıkarlarına uygun bir düzenleme yapıldı. İngiltere ve Fransa, eski Osmanlı vilayetlerinden yapay devletler oluşturdu. Bağdat vilayeti, "Irak" adlı bir devlete dönüştürüldü ve İngiliz egemenliğine bırakıldı. Halep ve Şam vilayetlerinden de "Suriye" isimli bir devlet çıkarıldı. Öte yandan, tarihsel olarak Suriye'nin bir parçası olan Beyrut ve çevresi ise

"Lübnan" adıyla ayrı bir devlete dönüştürüldü. Daha güneyde, Ürdün nehrinin batı yakasında ise o zamana kadar sadece coğrafi bir bölge olan "Filistin" bir devlet haline getirildi. Nehrin doğu yakasında ise "Transjordan" (Ürdünötesi) adlı bir devlet kuruldu. Bu devlet bir süre sonra sadece "Ürdün" ismiyle anılmaya başlandı.

Bu devletlerin hiçbiri etnik ya da dini bir birliğe dayanmıyordu. Irak denen ülkede, birbirlerinden çok uzak üç ayrı grup vardı; Kürtler, Sünni Araplar ve Şii Araplar. Suriye daha da karışıktı. Sünni Araplar, Alevi Araplar, Dürziler, Kürtler... Hepsi bu yeni devletin çatısı altında yaşıyorlardı. Filistin'de ise Arapların yanında giderek artan ve kendi devletlerini kurmayı hedefleyen bir Yahudi nüfusu vardı. Lübnan ise Hıristiyan Araplar ile Müslüman Arapları barındırıyordu. Ancak bu iki temel ayrım da, kendi içlerinde mezhep farklılıklarıyla bölünmüşlerdi.

Osmanlı sonrasında oluşan bu karmaşık Ortadoğu'nun bir başka özelliği ise, sınırların tamamen masa başında ve cetvelle çizilmiş olmasıydı. Sınırlar herhangi bir etnik temel gözetilerek değil, sadece Fransa ve İngiltere'nin çıkarlarının öngördüğü şekilde belirlendiler. Bu yapay sınırlarla hedeflenen ikinci önemli husus ise yeni kurulan devletlerin siyasi istikrarı sağlayamayacak bir düzene göre şekillendirilmeleriydi. Çünkü birliğini kurmuş, siyasi istikrarını sağlamış ve ekonomik refaha ulaşmış bir devletin İngiliz veya Fransız çıkarlarına uymayacağı açıktı. Asıl amaç bu ülkelerde sürekli iç çatışmaların, savaşların, istikrarsızlığın süregelmesi, Ortadoğu'nun kolay yönlendirilebilecek bir bölge halini almasıydı. Kısacası oluşturulan mozaik barışa ve birarada yaşamaya değil, çatışmaya ve savaşa uygun olarak hazırlandı. Nitekim Siyonizm, bir devlet haline gelip İsrail'e dönüştükten sonra, bu mozaiği kullanarak, Arap devletleri arasındaki çatışmaları ya da devletler içindeki iç savaşları körükleme imkanı elde edecekti.

Fransa ve İngiltere'nin yeni kurdukları devletlerde yaptıkları düzenlemeler de istikrar bozucu nitelikteydi. Örneğin Suriye'deki Fransız yönetimi, ülkede azınlık durumunda olan Alevileri Sünnilere karşı kayırdı ve bugün hala sürmekte olan azınlık iktidarına zemin hazırladı. Bu politika, Suriye'de kalıcı bir Alevi-Sünni çatışmasının tohumlarını da attı.

Ortadoğu'da bir yüzyıldır devam eden, özellikle de İsrail'in kurulmasından bu yana şiddetlenen karmaşanın nedeni, işte bu Osmanlı-sonrası düzenlemeydi. Osmanlı sonrasında oluşan "otorite boşluğu" Batılı güçler tarafından hiçbir zaman doldurulamadı. Fransa ve İngiltere Ortadoğu'ya istikrar değil, bitmeyen çatışmalar ve savaşlar, dinmeyen gözyaşı ve kan getirdiler. İngiltere'nin koruyucu kanatları altında gelişen Siyonizm ise, kısa sürede bölgenin geneline yönelik bir tehdit haline geldi.

Osmanlı sonrasında Ortadoğu'da kalıcı bir düzen ve istikrar oluşturulamamasının nedeni, sömürgecilerin bunu yapabilecek bir güce sahip olmamaları değil, bunu yapmak için gerekli olan stratejik anlayışa sahip olmamalarıydı. Osmanlı, ele geçirdiği bölgelere "nizam" götürmeyi İlahi görev sayan bir anlayışla yönetiliyordu. Sömürgeciler ise sadece

kendi menfaatlerini gözettiler ve bu menfaatleri düzensizlik gerektirdiğinde düzensizlik meydana getirdiler.

KURTARICISINI BEKLEYEN KAFKASLAR VE ORTA ASYA

Türkiye için Ortadoğu ve Balkanlar'da geçerli olan tarihi avantaj, Kafkaslar ve Orta Asya söz konusu olduğunda da fazlasıyla gündeme gelmektedir. Bu bölgede Türkiye için büyük bir potansiyel nüfuz alanı vardır. Kafkaslar, tarih boyunca Rus zulmünden kaçarak Osmanlı'ya sığınmış Müslüman kavimlerin diyarıdır. Orta Asya ise, Osmanlı toprağı olmasa da, Türklük bağıyla Türkiye'ye bağlıdır. Bu nedenle Türk Milleti'nin aydınlık geleceği için oluşturulan vizyonun çerçevesi belirlenirken, başta Türk-Rus ilişkileri olmak üzere, bu coğrafyanın tarihsel arka planının incelenmesi son derece faydalı olacaktır.

SSCB'nın yıkılmasının ardından oluşan yeni Kafkasya haritası, Türkiye ile çok yakın bağı olan bir bölge ortaya çıkarmıştır. Çünkü bağımsızlıklarını birer birer ilan eden Müslüman Türk devletleri ile Türkiye arasında hem din, hem dil, hem kültür, hem de tarihi açıdan çok güçlü bağlar bulunmaktadır. Üstelik politik ve ekonomik gücü, demokratik, çağdaş ve modern kimliği ile Türkiye Orta Asya devletleri için oldukça önemli bir örnek teşkil etmekte, hatta bu devletler tarafından bir nevi "ağabey" olarak algılanmaktadır. Ancak bu bağların daha da sağlamlaştırılıp, bölgede güçlü bir Türk Birliği oluşturulması söz konusu olduğunda Türkiye'nin karşısına çok önemli engeller çıkmaktadır. Bu engellerin en önemlilerinden biri ise bölgede kaybettiği siyasi ve ekonomik hegemonyasını tekrar kazanmak isteyen Rusya'dır.

Orta Asya ve Kafkasya'yı Rusya açısından önemli kılan faktörlerin başında petrol, doğalgaz ve bölgenin sahip olduğu yüksek rezervli doğal kaynaklar gelir. Cumhuriyetlerin bağımsızlıklarını kazanmalarının ardından Rusya için hammadde bulamama tehlikesi ortaya çıkmıştır. Bunun yanı sıra bu topraklar coğrafi olarak da Rusya için stratejik bir önem taşımaktadır. Özellikle Kafkasya, Orta Asya'nın kapısı ve Rusya'nın kendisine büyük rakip olarak gördüğü İran ve Türkiye'nin kesişme noktası olması itibarı ile son derece değerlidir. Tüm bu nedenler Rusya'nın bu bölgeyi kendi nüfuz alanı haline getirmek için gösterdiği çabayı açıklamak için yeterlidir. Aslında bölge üzerindeki hedeflerinden tarihin hiçbir döneminde vazgeçmeyen Rusya, Türkiye'ye karşı Osmanlı döneminden beri süregelen tavrını da hiçbir zaman değiştirmemiştir.

Rusya'nın Türkiye'ye ve Türk Milleti'ne bakış açısının tam anlamıyla kavranabilmesi için öncelikle Rusya'nın dış politika anlayışının iyi irdelenmesi gerekir. Bir kara ülkesi olan Rusya, kuruluşundan bu yana sürekli olarak sınırlarını genişletmek ve kendisine açık kapı sağlayabilecek denizlere ulaşabilmek ihtiyacını hissetmiştir. Bu yayılmacılık anlayışı Rusya'nın 18. yüzyılın başlarında sınırlarını Baltık Denizi'ne kadar genişletmesini sağlamıştır. 1721 yılında ise imparatorluğunu ilan eden Rusya bir kıta devleti haline dönüşmüştür. Kıta devleti olmanın doğal bir sonucu olarak Rusya bu tarihten itibaren dış politikasını, kıtaya en yakın bölgeleri denetimi altında tutabilecek bir strateji izlemek üzerine bina etmiştir. Buna göre Rusya kendi güvenliğini dört ana bölgeye nüfuz

edebilme gücüyle eşdeğer tutmuştur. Bu bölgeler Balkanlar, Baltık Ülkeleri, Kafkaslar ve Orta Asya'dır.[44] Bu nedenle Ruslar tarih boyunca bu bölgelerde karşı karşıya geldikleri milletler ile sürekli çatışma içinde olmuşlardır.

Rusların en çok karşı karşıya geldikleri ülke ise hiç şüphesiz Osmanlı İmparatorluğu'dur. Ruslar ile Osmanlılar son 300 yıl içinde dokuz büyük savaş ve çok daha fazla sayıda çatışma yaşamışlardır.

Osmanlı'ya Bağlı Rus Tebası

Rusya'nın tarih boyunca izlediği yayılmacı politika Kafkasya topraklarında yaşayan Müslüman halkı derinden etkilemiştir. Kafkasya toprakları özellikle de 19. yüzyıldan itibaren Rus yayılmacılığına maruz kalmıştır.

Rusların bilinçli ve zorunlu olarak uyguladıkları göç ve sürgün programları özünde bu topraklar üzerindeki potansiyel Müslüman birliğine engel olabilmek amacını taşıyordu. Çarlık rejiminin yönetimi altında yaşayan Müslüman halk ise her zaman kendisini Anadolu Müslümanlarına dolayısıyla Osmanlı'ya daha yakın hissetti.

Hem Türklerin adalet ve hoşgörü anlayışını yakından biliyor olmaları, hem de din birliğinin söz konusu olması Rus tebası altında yaşayan halkların sık sık Osmanlı'nın merhametine, adaletine ve nizamına sığınmalarına neden olmuştur. Osmanlı, tarihi boyunca her zaman Kafkas Türkleri'nin koruyuculuğunu üstlenmiş, Türk toplulukları ile olan tarihi ve kültürel bağını hiçbir zaman koparmamıştır. Nitekim Osmanlı arşivleri de bu durumu gözler önüne sermektedir. Osmanlı tebası iken anlaşma hükümlerine aykırı olarak Rus idaresine geçen Gürcistan halkının her iki yönetim hakkındaki kanaatlerini içeren belgelere Prof. İsmet Miroğlu çalışmalarında değinmiştir. Bu belgelerin her biri Türk adalet ve hoşgörüsünü aksettirmekle birlikte, bu topraklar üzerinde yaşayan milyonlarca insanın Türkiye ile olan tarihsel bağının da delili hükmündedir. Başbakanlık Arişivinde yer alan bu belgelerden birinde Gürcistan halkı Osmanlı'ya olan bağlılıklarını şöyle dile getirmektedir:

... Rusların baskısından kurtarılmamızı rica ediyoruz. Bu hareketinizle bütün Gürcistan halkının hayır duasını alacaksınız. Gürcistan halkının Osmanlı idaresinden uzaklaşarak Rusya'nın eline bırakılmamasını bilhassa niyaz ederiz. Biz bu zalimlerin takip ve tasallutlarına uğradık, vatanımızı terk ettik.[45]

Kafkas halkları hep yüzleri Osmanlı'ya dönük bir ömür sürmüşlerdir. Her zaman için kendi topraklarını Devlet-i Ali Osmani'nin bir parçası olarak görmüşler, hem Türk, hem de Müslüman olmanın bilinciyle Osmanlı Sultanları'na bağlılıklarını her fırsatta dile getirmişlerdir. Osmanlı Sultanları'na yazdıkları mektuplarda onları kendi topraklarına davet etmişler, resmen de Osmanlı topraklarının bir parçası olmayı kendileri teklif etmişlerdir. Yine bir Gürcü Meliki tarafından Osmanlı padişahına gönderilen bir mektup bu tarihi gerçeği göstermektedir:

... Öteden beri Devlet-i Aliyye'nin bir kölesi ve tebaasıyım ve Gürcistan Osmanlı topraklarının bir parçasıdır. Bütün Gürcistan halkının Osmanlı Devleti'nin sayesinde sakin bir hayat sürdüğü de gün gibi ortadadır.[46]

Gürcistan ileri gelenleri ve halkı tarafından gönderilen bir başka mektup ise şöyledir:

On yıldır Ruslar hile ile memleketimize girdi. İleri gelenlerimizi aldattı... Çok şiddetli baskılar başladı. Çoluk çocuğumuza saldırdı, yaşlılar ve yedi yaşında çocukların dışında kalanları Rusya'ya götürdü, halbuki Gürcistan altı yüz yıldır Osmanlı Devleti sayesinde

asayişi düzgün bir ülke idi. Biz artık kesin kararımızı vermiş bulunuyoruz. Ya Rusları memleketimizden çıkaracak ya da bu ülkeyi baştan başa tahrip edeceğiz. Biz Devlet-i Aliyye'nin tebaasıyız. Osmanlı Devleti'ne sığınıyoruz.[47]

O gün olduğu gibi bugün de Kafkaslar'da yaşayan ve çoğu Müslüman olan halklar doğrudan veya dolaylı olarak Rus baskısına ve şiddetine maruz kalmakta, hatta pek çoğu sıcak savaşın içinde bağımsızlıklarını, kendi örf ve adetlerini koruyabilmek, dinlerini özgürce yaşayabilmek için canlarını vermektedirler. O gün olduğu gibi bugün de bu masum ve zavallı halklar aleni bir zulme maruz kalmakta, kendilerine uzanacak bir yardım eli beklemektedir.

Bu coğrafyada jeostratejik ve jeopolitik açıdan bu halklara tek yardım eli uzatabilecek ülke ise hiç şüphesiz Türkiye'dir. Bu ülkelerle hem din, hem dil birliğine sahip olan Türkiye, geçmişiyle olduğu kadar bugün sahip olduğu çağdaş ve demokratik yönetimiyle de söz konusu bölgede liderlik rolünü üstlenebilecek tek ülkedir. Üstelik bu, söz konusu ülkeler için olduğu kadar, Türkiye için de çok ciddi manada stratejik avantajlar içeren bir roldür. Çünkü Türkiye için burada söz konusu olan siyasi nüfuz alanı Kafkaslar'la sınırlı değildir. Sayıları 250 milyonu bulan dev Türk Dünyası kendilerini tek bir birlik altında toplayacak otoriteyi beklemektedir.

Orta Asya'da 1990'lar itibariyle ortaya çıkan yeni tablo Türkiye'ye çok önemli ve yeni bir stratejik kapı açtığı gibi, 21. yüzyıl için çok önemli bir sorumluluğu da beraberinde yüklemektedir. 1991 yılı, yıllar boyunca komünist Rus yönetiminin şiddete dayalı politikaları altında ezilmiş, zulüm görmüş olan Türk devletlerinin bağımsızlıklarını kazandıkları bir dönüm noktası olmuştur. 70 yıl süren baskının ardından komünizmin çökmesiyle Orta Asya bozkırlarında esmeye başlayan bağımsızlık rüzgarları, Türk Dünyası'nı birlik ve beraberliğe, güçlü bir dünya hakimiyetine doğru yönlendirmektedir. Üstelik tarih boyunca dünya devletleri kurmuş, üç kıtaya nizam vermiş Türk Milleti bir Türk birliği gerçekleştirme konusunda da son derece tecrübelidir.

Orhun Kitabeleri'nden Kültigin Kitabesi'nde geçen şu cümleler, Türk'ün dünyaya hakimiyetinin ve bu konudaki tecrübesinin ispatı niteliğindedir:

Doğuda gün doğusuna, güneyde gün doğusuna onun içindeki millet hep bana tabidir. Bunca milleti hep düzene soktum... Fakir milleti zengin kıldım. Az milleti çok kıldım.

250 milyonluk nüfusu ile Türk Dünyası 21. yüzyılda sağlam adımlarla ilerleyecektir. Türkiye ve Türki Cumhuriyetler arasında tesis edilecek böyle bir işbirliğinin temel dayanak noktası kuşkusuz, 70 yıldır Rusya tarafından unutturulmaya çalışılan, Müslümanlık ve Türklük bilincinin geliştirilmesidir. Türk-İslam ahlakının ana öğeleri olan adalet, hoşgörü, merhamet gibi hasletlerin pekiştirilmesiyle yeryüzünde bugün eksikliği hissedilen barış ve huzur ortamı Türk Milleti'nin garantörlüğünde inşa edilecektir.

Türk ülkeleri her ne kadar uzun yıllar başka ülkelerin boyunduruğu altında yaşamış olsalar da, bu süre içinde sosyal ve kültürel yapılarında köklü bir değişiklik olmamıştır. Türk örf ve geleneklerine olan bağlılıklarını muhafaza eden bu devletler tarihte Müslüman Osmanlı Devleti'nin doğal liderliğini kabullendikleri gibi, bugün de Türkiye

liderliğinde oluşturulacak güçlü bir "Türk Birliği"nin özlemi içerisindedirler. Bugün Özbeğinden Azerisine, Türkmeninden Kırgızına bütün Müslüman Türk halkları Türkiye'nin bu birlik konusunda atacağı adımları beklemektedir. Kazakistan Cumhurbaşkanı Nursultan Nazarbayev'in 28 Eylül 1991 yılında İstanbul'da yaptığı konuşma, Türki Cumhuriyetlerin bu beklentisini ve geleceğe yönelik umutlarını yansıtması bakımından son derece önemlidir:

Ancak bahar sellerini ne kadar engellemeye, önüne bentler çekmeye çalışırsanız çalışın, su yine de kendi yolunu açacaktır. İşte tarih nehri ile de aynısı olmuş ve ‘soğuk savaş' engelini yıkan tarih insanlık kanunlarıyla belirlenen esas yatağına dönmüştür... Halklarımız arasında karşılıklı anlayış ve güven duygusu oluştu. Dostluk etkili bir işbirliğinin en güvenilir garantisidir. Bu durum bizi umutlandırıyor.[48]

ÇÖZÜM VE SONUÇ

Buraya kadar özet bir şekilde Türkiye'nin sahip olduğu stratejik mirasa değindik. Bu miras 21. yüzyılda, Türk Milleti'ni lider ülkeler sıralamasının başlarına yerleştirecek olan son derece köklü ve şanlı bir mirastır. Tarihsel ve güncel gerçekler, bizlere Türk'ün dünya liderliğinin bir ütopya değil, istenilirse ve azmedilirse ulaşılması mümkün bir ülkü olduğunu göstermektedir.

Eğer Türkiye sahip olduğu büyük medeniyet mirasını iyi değerlendirir, yüzünü hep ileriye dönük tutup, geçmişini de her yönüyle sahiplenirse, önünde çok aydınlık bir gelecek bulacaktır. Türkiye, tarihin en köklü medeniyetlerinden birinin varisidir. Bu büyük miras iyi değerlendirildiği ve maddi manevi önemi iyi kavrandığı takdirde uluslararası arenada ülkemizi 21. yüzyılın lider devletlerinden biri haline getirecektir.

Siyaset tarihi göstermektedir ki, dünyaya hakim olmak isteyen güç herşeyden önce bugün "Osmanlı hinterlandı" olarak anılan bölgelere hakim olmalıdır. Çünkü dünya siyasetinin ana hatları bu coğrafyanın etrafında şekillenmektedir. Ancak bu coğrafyada Osmanlı Devleti'nin ardından, aradan geçen bunca zamana ve denenen her türlü rejim ve uygulamaya karşın, huzur ve istikrar hala sağlanamamıştır. Gerek Balkanlar, gerekse Ortadoğu ve Kafkasya birer kanayan yara konumundadır. Bu topraklarda acının yaşanmadığı, gözyaşının akmadığı gün geçmemektedir. Bölge halkları savaşların ve çatışmaların ağır yükü altında ezilmektedir. Ortadoğu'yu bir savaş merkezi haline getiren dış güçlerin varisliğini yaptıkları medeniyet, dünya barışını inşa etmekten aciz olduğunu, dünya halklarının son 70 yıldır yaşadıkları tecrübelerle göstermiştir.

Dünyanın jandarmalığını üstlenen ve süper devletler olarak anılan bu güçler ellerindeki tüm imkanlara rağmen, Osmanlı'nın yüzyıllar boyunca başardığını başaramamışlardır. Tarihin işleyişi, böylesine hareketli bir bölgenin her an yeni yapılanmalara müsait olduğunu göstermektedir. Osmanlı coğrafyası da mutlaka birgün hareketlenecek ve kendisi için belirlenmiş olan zoraki yörüngeden çıkarak, doğal düzenine ulaşacaktır. Dünyanın, etnik ve dini mozaik çeşitliliği bakımından en geniş yelpazeye ve idaresi en güç bölgelerine nizam veren Müslüman Türk Milleti, bugün de bu tarihi görevi üstlenmeye hazırdır.

Üstelik Balkanlar, Ortadoğu, Kafkaslar ve Orta Asya'yı içine alacak şekilde oluşturulacak Avrupa Birliği gibi bir birlik, bölgede var olan tüm devletler için son derece önemli bir açılım ve kazanç olacaktır. Bu coğrafyanın sahip olduğu stratejik önem, bölgede yer alan devletlerin güçlerini ve imkanlarını hem ekonomik hem de sosyo-kültürel alanda birleştirmeleriyle daha da artacaktır. Avrupa Birliği benzeri bir oluşumun bu bölgede gerçekleşmesi dünya siyasetinin tek odaklı çerçeveden çıkarılmasına da aracı olacaktır. Böyle bir birlik bölgedeki her ülke için önemli bir dayanak noktası oluşturacak ve böylece uluslararası arenada her bir devlet kendi ulusunun menfaatlerini sonuna kadar koruyabilecektir. Bu sayede büyük güçler tarafından bölge üzerinde oynanan

oyunlara, haksızlık ve adaletsizliklere bir son verilecek, tüm halkların kendi geleceklerini kendilerinin belirlediği bir sistem hakim olabilecektir. Bölgede yaşayan tüm halkların haklarının korunmasının sağlanacağı böyle bir sistem kuşkusuz herkes için büyük bir kazanç olacaktır.

Ayrıca bilindiği üzere bu topraklar bugün dünyanın en zengin yeraltı kaynaklarına sahiptir. Sanayileşmenin temel hammaddelerini oluşturan kömür, petrol, doğalgaz, demir, bakır gibi madenler açısından başta Kafkaslar ve Orta Asya olmak üzere tüm Osmanlı hinterlandı oldukça zengin rezervlere sahiptir. Müslüman Türk'ün önderliğinde bu zengin rezervler en hayırlı şekilde kullanılacaktır. Bunun yanı sıra böyle bir ortaklık aynı bölge içinde yer alan ülkeleri aynı savunma paktı içinde toplayacak ve bu da savunmaya dair giderlerin ve masrafların doğal olarak azalmasını sağlayacaktır. Bu şekilde elde edilecek ek gelir ise bölge halklarının kalkınmasında kullanılabilecektir.

Savunma, ekonomi ve sosyo-kültürel alanda yapılacak her türlü işbirliği bölgenin refah düzeyi ve yaşam standartlarının doğal olarak hızla yükselmesini sağlayacaktır. Ve böyle bir oluşumun doğal lideri ve önderi Türkiye'dir.

Türkiye jeo-stratejik ve jeo-ekonomik olarak bu bölgede kilit bir noktada yer almaktadır. Üstelik tüm bu halklar Türkiye ile gönül bağlarını halen devam ettirmektedirler. Türkiye'ye derin bir gönül bağıyla bağlı olan bu insanlar kendilerine uzanacak bir yardım elini beklemekte ve Müslüman Türk Milleti'ni kendileri için bir kurtarıcı olarak görmektedirler. Türkiye Arnavutları, Boşnakları, Çeçenleri, Çerkezleri, Azerileri, Gürcüleri ve hatta Hırvatları, Sırpları, Romenleri ve Bulgarları bile yeni bir "Osmanlı Milletler Topluluğu" altında toplayabilir. Nitekim tüm bu toplumların çoğu, şu anda Osmanlı döneminde gördükleri huzur ve güveni yeniden yaşayacakları düzenin sağlanmasını hedeflemektedirler ve bunun için de Türkiye'ye umutla bakmaktadırlar.

Türkiye geliştireceği stratejilerle hem tüm Ortadoğu, Balkanlar, Kafkasya ve Orta Asya'ya kalıcı barışı temin edebilecek, hem de böyle bir birliktelikten oluşacak ekonomik gücü en adaletli ve hakkaniyetli şekilde idare edebilecek bir tarihi birikime sahiptir. Hiçbir güç tarihe yön vermiş, insanlığa barışı, adaleti ve huzuru armağan etmiş dev bir kültüre ve tecrübeye sahip, köklü ve zengin bir medeniyetin kurucusu olan bir milletin sahip olduğu duyarlılığı yok edemez.

Geçmişte olduğu gibi bugün de Müslüman Türk Milleti sabrı, imanı ve güzel ahlakı ile mazlumun yanında, zalimin karşısında yer alacak, farklı kültürlerden ve kökenlerden gelen insanları adalet ve hoşgörü potasında birleştirecek ve tüm dünyanın özlemini çektiği barış ve güvenlik ortamını oluşturacaktır.

21. yüzyıl, Allah'ın izni ile, tüm Müslüman ve Türk halkları için aydınlık bir çağ olacaktır...

EK BÖLÜM

Osmanlı'nın tarihsel mirasçısı Türkiye'nin önderliğinde gerçekleşecek

İSLAM BİRLİĞİNE DOĞRU

Oldukça geniş bir coğrafyayı ve 1.2 milyar Müslümanı kapsayan İslam dünyasının temel ihtiyaçlarından biri olan "İslam Birliği"ni ele aldığımız bu bölümde, böyle bir birlik oluşturulmasının gerekliliği ve aciliyeti üzerinde duracağız.

Bugün İslam dünyasının durumu değerlendirildiğinde ilk dikkati çekecek özelliklerden birisi, Müslümanların kendi aralarındaki parçalanmışlığı olacaktır. Kimi İslam ülkeleri arasında derin anlaşmazlık ve ihtilaflar vardır. Hatta yakın geçmişte, İran-Irak Savaşı, Irak'ın Kuveyt'i işgali, Pakistan-Bangladeş Savaşı gibi Müslüman ülkeler arasında geçen savaşlar yaşanmıştır. Müslüman ülkelerde çoğunlukla etnik ve siyasi sorunlar nedeniyle yaşanan iç savaş ve çatışmalar da -örneğin Afganistan'da, Yemen'de, Lübnan'da, Irak'ta veya Cezayir'de olduğu gibi- İslam dünyasının, olması gerektiği gibi olmadığını göstermektedir. Öte yandan İslam dünyasının dört bir yanında birbirinden son derece farklı, ehl-i sünnet esaslarına aykırı dini yorumlar, görüşler ve modeller hakimdir. Neyin gerçekten İslam'a uygun neyin de aykırı olduğunu belirleyecek, bu konuda dünya Müslümanlarının geneline yön verecek, onları uzlaştırabilecek merkezi bir otorite yoktur. Katoliklerin Vatikan'ı, Ortodoks Hıristiyanların Patrikhaneleri vardır, ama İslam dünyasında dini bir birlik ve merkez bulunmamaktadır.

İslam Birliğinin İlkeleri Neler Olmalı?

Oysa İslam ahlakının özünde birlik vardır. Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in vefatının ardından, İslam dünyası hep Hilafet makamı tarafından yönlendirilmiş, bu makam Müslümanların dini konulardaki yol göstericisi olmuştur.

Günümüzde de İslam dünyasının tümüne yol gösterecek çağdaş bir merkezi otorite kurulabilir. Demokratik esaslara ve hukukun üstünlüğü prensibine dayanan merkezi bir İslami otoritenin ve bir İslam Birliği'nin kurulması İslam dünyasının mevcut sorunlarının giderilmesinde çok önemli bir adım olacaktır. Söz konusu İslam Birliği;

1) İslam dünyasının tümüne hitap edebilmeli, dolayısıyla en temel İslami değerlere ve esaslara dayanmalı, belirli bir mezhebin veya tarikatın temsilcisi olmamalıdır.

2) İnsan haklarına, demokrasiye, serbest girişimciliğe destek vermeli, İslam dünyasının ekonomik, kültürel ve bilimsel yönden kalkınmasını temel hedef olarak belirlemelidir.

3) Diğer ülkeler ve medeniyetlerle son derece barışçıl ve uyumlu ilişkiler kurmalı, uluslararası topluluklarla işbirliği içinde olmalıdır.

4) İslam dünyasındaki azınlıkların ve İslam ülkelerine gelen yabancıların haklarının korunması, kendilerine güvenlik sağlanması ve saygı gösterilmesi gibi konuları öncelikli olarak ele almalıdır.

5) Filistin, Keşmir, Moro gibi, Müslümanlar ile Müslüman olmayan halkları karşı karşıya getiren sorunlara; adil ve barışçıl çözümler getirilmesine önem vermelidir. Hem Müslümanların haklarını savunmalı hem de söz konusu sorunların, bazı unsurlar tarafından çözümsüzlüğe itilmesine mani olmalıdır.

Kuran Ahlakına Dayalı Bir Birlik

İslam dünyasının böylesine akılcı, sağduyulu ve adil bir liderliğe kavuşması, hem bugün pek çok sorunla karşı karşıya bulunan 1.2 milyar Müslüman için, hem de dünyanın tüm diğer insanları için çok hayırlı olacaktır. Kuran ahlakına dayalı olarak kurulacak bir İslam Birliği, tüm dünyanın adalet ve güvenlik bulmasına, Kuran ahlakının getirdiği tavır mükemmeliği sayesinde huzurun yerleşmesine aracı olacaktır. Müslümanlar, Peygamberimiz Hz. Muhammed (sav)'in devrinden bu yana, insanlığa; akıl, bilim, düşünce, sanat, kültür, medeniyet gibi alanlarda öncülük etmiş, "insanların hayrı"na dev eserler ortaya koymuşlardır.

Avrupa Ortaçağ'ın karanlığında iken, dünyaya bilimi, akılcılığı, tıbbı, sanatı, temizliği ve diğer pek çok hasleti Müslümanlar öğretmiştir. Kuran'ın nurundan ve hikmetinden kaynaklanan bu İslami yükselişi tekrar başlatmak için, geçmişte olduğu gibi bugün de Müslümanların Kuran ahlakını ve Peygamber Efendimizin sünnetini temel alan bir yol göstericiliğe ihtiyaçları vardır.

Bu proje nasıl hayata geçirilebilir?

Öncelikle bu konuda tüm İslam ülkelerinin yanında Türkiye'ye büyük bir rol düştüğünü belirtmek gerekir. Çünkü Türkiye, sözünü ettiğimiz manada bir İslam Birliği'ni kurmuş ve 5 yüzyıldan uzun bir süre başarıyla idare etmiş olan Osmanlı İmparatorluğu'nun mirasçısıdır. Bu sorumluluğu tekrar üstlenebilecek bir toplumsal alt yapıya ve devlet geleneğine sahiptir. Dahası Türkiye, İslam dünyasının Batı ile ilişkileri en gelişmiş ülkesidir ki, bu Batı ile İslam dünyasındaki sorunların çözümünde arabuluculuk yapabilmesine olanak sağlar. Türkiye'nin tarihsel olarak hoşgörülü ve mutedil bir anlayışa sahip olması; Türkiye'nin İslam dünyasında dar bir mezhebi değil, dünya Müslümanlarının büyük çoğunluğunun izlediği Ehli Sünnet inancını temsil etmesi de, onu İslam Birliği'ne önderlik etmeye aday kılan önemli bir vasıftır.

Medeniyetler Çatışmasının Çözümü Ve İslam Birliği

Bu bölümde ele alınan çözümlerin ivedilikle hayata geçirilmesi son derece önemlidir. Çünkü İslam dünyası ile Batı arasında bir "medeniyetler çatışması" tehlikesi her geçen gün büyümektedir. İslam Birliği'nin kurulması ile birlikte bu tehlike tamamen ortadan kalkacaktır. Tarihte yaşanan tecrübeler açıkça göstermektedir ki, farklı medeniyetlerin birarada yaşaması, mutlaka bir gerilim ve çatışma nedeni değildir. Farklı kültürleri birarada barındıran bir devlet, bünyesinde farklılıklar olduğu için değil, bu farklılıkları idare ediş –ya da edemeyiş- tarzı nedeniyle sorunlarla karşılaşmaktadır. Ya da yan yana gelen medeniyetler, birbirlerine karşı hoşgörülü olup olmamalarına, kendi içlerindeki hoşgörüsüz unsurları kontrol altına alıp alamamalarına göre, çatışma veya barış ve iş birliği yolunu seçmektedirler. Günümüzde de hoşgörü ve uzlaşı yerine, Batı'da düşmanlık ve çatışmayı seçmek isteyenler vardır. Bunlar nedeniyle İslam ve Müslümanlar hakkındaki bazı yanlış anlama ve ön yargılar devam etmekte ve bu, İslam dünyası için birtakım zorluklar oluşturmaktadır. Batılılar ise, çeşitli yanlış anlaşılmalar nedeniyle gereksiz yere tedirginlik duymaktadırlar. Tüm bu sıkıntıları ortadan kaldıracak bir çözüme çok acil olarak ihtiyaç vardır.

Bu satırlardı eğer bundan 20, 30, 40 veya 50 yıl öncesinde kaleme almış olsaydık, o zaman bir "İslam Birliği"nden söz etmek çok daha zor olurdu. Çünkü ne dünyanın ne de İslam dünyasının durumu, böyle bir birliğin oluşması için gerekli şartları taşımıyordu. Aksine, böyle bir birliğin kurulmasına engel olabilecek pek çok şart vardı. Ancak dünya, 1980'lerden itibaren bir dizi değişim geçirdi ve bunlar bir İslam Birliği'nden söz etmeyi ve bunun kurulması için çalışmayı mümkün kıldı. İslam Birliği'nin yolunu açan bu büyük değişimleri sırasıyla inceleyelim:

1-MÜSLÜMANLARIN ÖZGÜRLEŞMESİ

Yeryüzündeki son İslam Birliği, Osmanlı İmparatorluğu'ydu. Onun yıkılmasından itibaren, İslam dünyası irili ufaklı devletlere bölündü, bu devletlerin çoğu uzun süre Batılı devletlerin sömürgesi oldular. 1920'lerden itibaren tüm Ortadoğu, Kuzey Afrika, Hint Yarımadası ve Pasifik Müslümanları, İngiltere ve Fransa başta olmak üzere, Avrupalı sömürgeci devletlerin egemenliği altına girdiler. Orta Asya ve Kafkasya'daki Müslümanlar, çok daha katı bir idarenin, Sovyet Rus diktasının altındaydılar. Balkan Müslümanları, Sırplar ve Hırvatlar gibi gayrimüslim halkların yönetimi altına girdiler, II. Dünya Savaşı'ndan sonra ise bu yönetimler bir de komünist bir ideoloji benimseyerek İslam karşıtı bir yapıya büründüler.

Kısacası 20. yüzyılın önemli bir bölümünde dünya Müslümanlarının büyük bir bölümü sömürgeydi. 1950'lerde ve 60'larda sömürgeciliğin bitmesiyle Müslümanlar da özgürleşmeye başladılar. İngiltere önce Hint Yarımadasını ardından da Ortadoğu'yu terk

etti. Hint Yarımadasında Pakistan ve sonradan Bangladeş adını alacak Doğu Pakistan kuruldu. Ortadoğu'daki Mısır, Ürdün, Irak gibi Müslüman devletler bağımsızlıklarını kazandılar. Kuzey Afrika, uzun ve acı bir süreçten sonra Fransız emperyalizminden kurtuldu. Afrika'daki diğer Müslüman ülkeler de, 1960'lı yıllarda birbiri ardına bağımsızlıklarını kazandılar. Doğu'da Malezya ve Endonezya aynı yılda, 1965'te bağımsızlıklarını ilan ettiler.

1980'lerin sonunda Komünist Blok'un ve 1991'de SSCB'nin çökmesiyle, bu yönetimlerin idaresi altındaki Müslümanlar da özgürlük kazandılar. Orta Asya'daki Müslüman Türki devletler 1.5 yüzyılı aşkın bir süredir devam eden Rus egemenliğinden kurtularak bağımsız birer cumhuriyet oldular. Komünizmin çökmesi, Balkan Müslümanlarına da özgürlük getirdi. Bosna-Hersek, Sırp egemenliğindeki Yugoslavya'dan kurtuldu ve Avrupa'nın ortasında bir Müslüman devlet olarak sahneye çıktı. Arnavutluk, eli kanlı, koyu ateist diktatör Enver Hoca'nın kurduğu zalim komünist rejimden kurtuldu.

Bugün çeşitli ülkelerdeki azınlıklar ve Filistin, Keşmir gibi işgal altındaki bir kaç Müslüman ülke hariç, dünya Müslümanları kendi siyasi egemenliklerine sahiptirler. Bu büyük siyasi değişim, 20. yüzyıl boyunca mümkün olmayan bir "İslam Birliği"nden söz etmeyi, 21. yüzyılda mümkün kılmaktadır.

2-DİN DIŞI İDEOLOJİLERİN ETKİSİNİN AZALMASI

İslam ülkeleri üstte belirttiğimiz gibi 1950'lerden itibaren bağımsızlıklarını kazanmaya başladılar, ama bağımsızlık her zaman "bilinç" anlamına gelmiyordu. Aksine, bağımsızlıklarını kazanan İslam ülkelerinin bazılarında, İslam ahlakının özündeki değerlerle ters düşen ideolojik akımlar güç kazandı.

1950'lerde ve 60'larda Arap dünyasını derinden etkileyen "Arap Sosyalizmi" bunun bir örneğiydi. İslam ahlakında hiçbir şekilde yeri olmayan koyu bir Arap milliyetçiliğine ve yine İslam'da yeri olmayan radikal Marksist söylem ve metodlara dayanan Arap milliyetçiliği, bir anda güç kazandı, ancak hızla geriledi. Arap dünyasına ise sadece zaman kaybı ve gerilim getirdi.

Bunun dışında Müslüman ülkeler farklı kutuplara dağılmışlardır. O dönemde dünya ABD ve SSCB'nin başını çektiği iki kutba ayrılmıştı ve Müslüman ülkeler, ortak hareket etmek bir yana, bu iki kutba neredeyse eşit olarak dağılmış durumdaydılar. Arap ülkelerinin çoğu Sovyetler Birliği'ne yakın duruyordu. Müslüman Mısır, Müslüman Pakistan'la savaş halindeki Hindistan'la ortak hareket ederek "Bağlantısızlar" hareketine öncülük etmekte sakınca görmüyordu.

İslam dünyasının, siyasi, stratejik ve kültürel anlamda gerçekten "İslam Dünyası" olarak teşhis edilmesi ve ortaya çıkması, ancak Soğuk Savaş'ın bitiminden sonra mümkün oldu. Soğuk Savaş varken, "İslam dünyası"ndan söz etmek pek mümkün değildi. Soğuk Savaş'ın ardından ise, "İslam dünyası" önemli bir rol kazandı.

Soğuk Savaş devrinin kalıntılarının İslam dünyasından temizlenmesi süreci ise hala devam ediyor. Bununla birlikte yaşanan gelişmeler, Ortadoğu'da daha hoşgörülü ve

demokratik bir iklimin oluşacağını müjdeliyor ve bu da İslam ahlakının anlaşılması, anlatılması ve yaşanması için kuşkusuz çok daha elverişli bir ortam hazırlıyor. Öte yandan Müslümanlar arasındaki geleneksel bazı ayrımların da, Ortadoğu'da son yaşanan siyasi gelişmelerle, yumuşaması dikkat çekici. ABD'nin Irak işgali sırasında Irak'taki Sünnilerin ve Şiilerin, tarihte ilk kez aynı camilerde namaz kılmaları ve ortak hutbeler vermeleri gibi...

3-DIŞ İLİŞKİLERDE "MEDENİYET" KAVRAMININ ÖNEMİNİN ARTMASI

Soğuk Savaş'ın bitmesi, Müslümanları iki ayrı siyasi kampa ayıran zorunlu bölünmeyi ortadan kaldırdı. Bununla birlikte, siyasi ideolojiler yerine medeniyetlerin ön plana çıkmasını sağladı. Samuel Huntington'ın belirttiği gibi, artık insanlar "kimin tarafındasınız" sorusuyla değil, "kimsiniz" sorusuyla tanımlanır hale geldi. Balkanlar'dan Orta Asya'ya, Uzakdoğu'dan Kuzey Afrika'ya kadar, kendilerini daha önce "sosyalist", "Yugoslav", "Sovyet", "anti-komünist" veya "ulusçu" olarak tanımlayan pek çok insanın bu özellikleri değil, hangi medeniyeti temsil ettikleri önemli hale geldi.

Dünyanın medeniyetler temelinde tanımlanmasının tek nedeninin Soğuk Savaş'ın bitimi olmadığına da dikkat etmek gerekir. Bir diğer önemli neden, tüm dünyada ateizmin çöküşü ve din ahlakının yükselişidir. Bu, son iki yüzyıldır tüm dünyada kültürel bir hegemonya kurmuş olan materyalist felsefenin yeni bilimsel ve toplumsal gelişmelerle çökmeye başlamasıyla yakından ilgilidir. Özellikle bilimsel gelişmeler, materyalizmin dayanaklarını yıkmakta ve böylece insanların Allah'ın varlığının kanıtlarını daha açık biçimde görebilmelerini sağlamaktadır. Allah'a inancın giderek güçlendiği, insanların yeniden din ahlakına yöneldiği bir çağda, kuşkusuz İslam'a olan iman da yükselmektedir.

4-İSLAMIN DÜNYA GÜNDEMİNDEKİ YÜKSELİŞİ

Tüm dünyada din ahlakının yükselmesi kadar dikkat çekici bir olgu daha vardır: Tüm dinler içinde en çok yükselen din İslam'dır. Bugün İslam dünyanın en hızlı büyüyen dinidir ve bu gerçek herkes tarafından kabul edilmektedir. Dahası, İslam dünya gündeminin en önemli konusu durumundadır.

Bundan 30-40 yıl önce ise durum çok daha farklıydı. Dünya, Soğuk Savaş'ın dar ideolojik kalıpları içinde düşünüyordu. Dahası, materyalist dünya görüşlerinin etkisiyle din ahlakının insanların ve toplumların hayatında belirleyici olmayacağı yanılgısı hakimdi. Oysa 1980'lerin başından itibaren İslam bir anda dünya gündeminin zirvesine çıktı ve İslam ahlakının insanları ve toplumları harekete geçirebilecek büyük bir güç olduğu Batılılar tarafından da fark edildi.

1990'larda Batı dünyasının İslam'a olan ilgisi daha da arttı. Medyada İslam hakkında yapılan haberlerin sayısındaki artış, bunun göstergelerinden biriydi. İslam'a yönelik en büyük ilgi ise 11 Eylül saldırılarından sonra başladı. Batılılar, en başta da Amerikalılar, İslam ahlakını yakından tanımak, Müslümanları anlamak için büyük bir çaba içine

girdiler. Bugün Batı medyasının ve Batılı akademik çalışmaların çok kayda değer bir bölümü İslamiyet'le ilgilidir. Bunların bir kısmı ön yargılı yorumlar içerseler de, sonuçta dünyanın dikkatini İslam'a çekmekte ve daha çok insanın İslam ahlakına yönelmesine aracı olmaktadırlar.

5-MÜSLÜMANLAR ARASINDAKİ GLOBAL İLETİŞİMİN ARTMASI

İslam Birliği'nin yolunu açan çok önemli bir diğer gelişme ise, 1980'lerden itibaren giderek yükselen, 1990'larda -başta internet olmak üzere- iletişim teknolojisinin gelişmesiyle büyük bir ivme kazanan globalizasyon sürecidir. Bazı Müslümanlar, Batı kültürünün taşıyıcısı olarak gördükleri globalizasyonu olumsuz bir biçimde değerlendirmektedir. Oysa gerçekte tüm dünyanın birbiri ile yoğun bir kültürel alışveriş içine girmesi ve dünyanın tüm kültürlerinin ortak bir dille iletişim kurmasını sağlayan globalizasyon, dünya Müslümanlarının bilgiye olan ulaşımlarını kolaylaştırarak birbirleri ile olan temas ve iş birliklerini daha önce görülmemiş biçimde büyütmüştür. Böylece, Müslüman halkların bilinçlenmesinde çok büyük bir vesile olmuştur.

Sadece interneti ele almak bile, Müslümanlar arasındaki iletişimin ne kadar geliştiğini göstermektedir. İnternetin yanısıra medya da dünya Müslümanlarını birleştirmektedir. Herhangi bir İslam ülkesindeki bir konu, bir anda tüm İslam ülkelerinde izlenmekte, oralarda da yankı uyandırmakta, oralardaki Müslümanların da meselesi olmaktadır. Tüm bu imkanlar, Müslüman dünyasının çok daha aydınlık bir geleceğe kavuşabileceğini göstermektedir.

6-BATILILARIN YENİ BİR OSMANLI ARAYIŞLARI

Kurulması için çağrıda bulunduğumuz İslam Birliği, hem Müslümanlar hem de gayrimüslimler için pek çok yarar sağlayacak, adil, demokratik ve çağdaş bir yapılanma olacaktır. İslam Birliği'nin kurulması durumunda, başta Batı olmak üzere diğer medeniyetler, dostane ve barışçıl ilişkiler kurabilecekleri, istikrarlı ve güvenilir bir otorite ile muhatap olacaklardır. Sözde Müslümanlar adına ortaya çıkan bazı radikal akımların engellenmesi ve tedavi edilmesi işi, İslam Birliği'nin işi olacak; Batı'nın bu konudaki endişeleri tamamen ortadan kalkacaktır.

İslam Birliği'nin yaklaşmakta olduğunu gösteren önemli alametlerden biri de, bu sözünü ettiğimiz "İslam Birliği ihtiyacı"nın, Batılılar tarafından da fark edilmeye başlanmış olmasıdır. Özellikle eski Osmanlı coğrafyası üzerinde bir asırdır devam eden otorite boşluğu teşhis edilmekte ve çözümün de ancak Osmanlı modelinin bir şekilde yeniden hayata döndürülmesiyle mümkün olacağı fikri yankı bulmaktadır.

Batılıların bile "Osmanlı İmparatorluğu'nun yeniden kurulması gerektiği"ni düşündükleri bir devirde, Müslümanların bu işe dört elle sarılmaları gerektiği aşikardır.

Hicri 14. asrın başından itibaren yaşanan gelişmeler, Müslümanların tarihin önemli bir dönüm noktasında olduklarını göstermektedir. Hepimize düşen görev, bu sorumluluğa layık olmaktır.

SONUÇ: İSLAM DÜNYASINA ÇAĞRI

Bugün artık tüm dünyada din karşıtı fikir sistemleri çökmeye yüz tutmuş, insanlar Allah'a imana ve din ahlakına yönelmeye başlamışlardır. Dahası İslam, dünya gündeminin en önemli konusu olmuş, insanlığın dikkati Hak dine çevrilmiştir. İçinde bulunduğumuz devrin teknolojik imkanları ise, Müslümanların hem birbirleri ile iş birliği yapmalarını kolaylaştırmış hem de insanlara İslam ahlakının güzelliklerini anlatmak için her türlü kitle iletişim imkanını sağlamıştır.

Tüm Müslüman ülkeler, İslam Birliği'ne hazırlanmalıdır. Diğer Müslüman ülkelerle aralarındaki ilişkileri geliştirmeli, bir yandan da gerçek İslam ahlakının kendi ülkelerinde de daha iyi yerleşmesi için kültürel faaliyetlerde bulunmalıdırlar.

Her Müslüman birey, gittiği camide, okuduğu okulda, iş yerinde, ziyaret ettiği internet platformunda, üyesi olduğu vakıfta veya kuruluşta, dünya Müslümanlarının birliği için çaba göstermeli, diğer Müslümanları bu konuda teşvik etmelidir.

Dünyaya ışık tutacak, hem Müslümanlara hem de islam coğrafyasında yaşayan azınlıklara güzellik sunacak, yeryüzüne adalet ve barış getirecek o büyük İslam medeniyetinin yeniden yeşermesi tüm Müslümanların duasıdır. Allah'ın izni ile, İslam Birliği'nin kurulması, tüm bu güzelliklere bir vesile olacaktır.

NOTLAR

1 Yılmaz Öztuna, *Osmanlı Devlet Tarihi I*, Ankara, T.C. Kültür Bakanlığı Yayınları, Yayın 2068, 1998
2 Prof. Dr. Ramazan Özey, Yiğit Düştüğü Yerden Kalkar, *Tarih ve Düşünce*, Ağustos 2000, s. 28
3 Hakan Arslan, *Yeni Şafak,* 15 Mayıs 1999
4 *Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları*, İstanbul Turan Neşriyat ve Matbaacılık, 1969, cilt 1, s. 182
5 Ramazan Özey, Yiğit Düştüğü Yerden Kalkar, *Tarih ve Düşünce*, Ağustos 2000, s.30
6 http://www.tevhidweb.f2s.com/ogut/edabali.htm
7 Cela-zade Mustafa, Selim-name, Ankara Kültür Bakanlığı, 1990
8 Prof. Dr. İsmet Miroğlu, Osmanlı Yönetiminde İnsan ve Hukuka Saygı, *Tarih ve Medeniyet,* Ocak 1999, s.16
9 Prof. Dr. İsmet Miroğlu, Osmanlı Yönetiminde İnsana ve Hukuka Saygı, *Tarih ve Medeniyet*, Ocak 1999, s.19
10 Osman Turan, *Türk Cihan Hakimiyeti Mefkuresi Tarihi*, İstanbul 1969, s. 193
11 A. Gibbons, *Osmanlı İmparatorluğu'nun Kuruluşu*, Çev. Ragıp Hulusi, İst. 1928, s.63
12 Prof. Dr. Ramazan Özey, Yiğit Düştüğü Yerden Kalkar, *Tarih ve Düşünce*, Ağustos 2000, s 30
13 Osman Turan, *Türk Dünya Nizamının Milli, İslami ve İnsani Esasları,* Turan Neşriyat ve Matbaacılık, İstanbul 1969, cilt 2, s. 122
14 Derleyen Mutlu Altay, *Türkler İçin Ne Diyorlar?*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Diyanet Vakfı, İstanbul Araştırma Merkezi Kütüphanesi, s.11
15 Aşıkpaşazade, *Teravih-i Al-i Osman*, İstanbul 1332, s.30
16 *The Grand Turk, Suleyman the Magnificent, Sultan of Ottomans*, New York, 1929, Fransızca trc. Soliman le Magnefique, Paris 1930, s. 84
17 *Granduir et Decadance de l'Asie*, Paris 1939, s. 126-128, (*Tarih ve Medeniyet Dergisi*, Ocak 1999, s.16)
18 Macar Serhadlerinde XVI: asır Türk Devri, Türk trc., Ülkü, nr.82, s.309
19 İbid, nr.XVI 91, s.50
20 Derleyen Mutlu Altay, *Türkler İçin Ne Diyorlar*, Türk Kültürünü Araştırma Enstitüsü, Diyanet Vakfı İstanbul Araştırma Merkezi Kütüphanesi, s. 18-19
21 E. Esenkova, *Türk Düşüncesi*, 1955 Şubat, s. 196
22 Joseph Hammer-Purgstall, *Histoire de l'Empire Ottoman, Depuis son Origine jusqu'à nos jours*, Paris 1839, XV. 350
23 Mehmed Niyazi, *Medeniyet Ülkesini Arıyor*, İst. 1991, s. 51, Tuğra Neşriyat
24 Ali Ünal, Müslüman Türk'ün Dünyası ve Sürülmeye Çalışılan Lekeler, 23 Ocak 1997, *Zaman Gazetesi*

25 N. Iorga, *Histoire des Etats Balcaniques*, Paris 1925, s.4
26 *Mahomet II, Le Conquerant et Son Temps 1432-1481*, Paris 1954, s. 502
27 Süleyman Kocabaş, *Tarihte Adil Türk İdaresi*, Vatan Yay., İst. 1994, s. 86
28 *Tarih ve Medeniyet Dergisi*, Şubat 1995 sayısı, s.27
29 *Ha'aretz Gazetesi,* 18.8.2000
30 Jason Goodwin, "Learning From the Ottomans", 16.8.1999, *New York Times*
31 Prof. Dr. Ramazan Özey, Yiğit Düştüğü Yerden Kalkar, *Tarih ve Düşünce*, Ağustos 2000, s. 30
32 Şükrü Karatepe, *Yeni Şafak*, 29 Mart 1999
33 Başbakanlık Arşivi, Bulgaristan İdare Kataloğu, nr. 89
34 Başbakanlık Arşivi, Bulgaristan İdare Kataloğu, nr. 79
35 Maria Todorova. *"The Ottoman Legacy in the Balkans"*, The Balkans: A Mirror of the New International Order. (ed. G. G. Özdoğan, K. Saşbaşlı) Eren, İstanbul, 1995. s. 70
36 Eran Frankel. "Turning a Donkey into a Horse: Conflict and Paradox in the Identity of Macedonian Muslims", 23rd National Convention of the AAASS, Miami, 1991
37 Eran Frankel. *"Turning a Donkey into a Horse: Conflict and Paradox in the Identity of Macedonian Muslims"*, 23rd National Convention of the AAASS, Miami, 1991
38 Maria Todorova. *"The Ottoman Legacy in the Balkans"*. The Balkans: A Mirror of the New International Order. (ed. G. G. Özdoğan, K. Saşbaşlı) Eren, İstanbul, 1995. s. 71
39 Maria Todorova. *"The Ottoman Legacy in the Balkans"*. The Balkans: A Mirror of the New International Order. (ed. G. G. Özdoğan, K. Saşbaşlı) Eren, İstanbul, 1995. s. 72
40 *Gündüz Gazetesi,* 12 Ocak 1997
41 İsmail Yediler, "Osmanlı'nın yani İslam'ın", 22 Eylül 1994, *Zaman Gazetesi*
42 Dr. Abdullah Manaz, *Dünyada ve Türkiye'de Siyasal İslamclık,* s.160-163
43 Lenni Brenner, *The Iron Wall: Zionist Revisionism from Jabontinsky to Shamir,* London Zed Books, 1984, s. 141-143
44 Oya Akgönenç Mughissuddin, "Rusya/Ortodokslar", *Yeni Türkiye* (Türk Dış Politikası, Özel Sayısı), Say 3, Mart-Nisan 1995, s. 446
45 Başbakanlık Arşivi, Hatt-ı Hümayun, No 44615 g.ı, T. 1814
46 Başbakanlık Arşivi, Hatt-ı Hümayun, No: 44615 i.ı, T. 1814
47 Şinasi Altundağ, *Osmanlı İdaresi ve Gürcüler,* DTCFD, X, 1-2 (11952), s.88
48 Doç. Dr. Ramazan Özey, Türk Dünyası, *Tarih ve Medeniyet Dergisi*, Aralık 1996, s.60